

Når man ikke magter mere

Nogle gange må man bare acceptere, at man ikke kan gøre mere, siger socialpædagog Marianne Østergaard i ny serie om nogle af de tunge grundvilkår i den pædagogiske praksis: magtesløshed, tvivl og midlertidighed

14/2012

6. JULI

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Kurt Ladefoged, kl@sl.dk
Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncør

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 15/12, der udkommer den 3. august, er mandag den 23. juli kl. 12.
Deadline for stillingsannoncer til 16/12 er den 6. august kl. 12.
For tekstsideannoncer er deadline til 16/12 onsdag den 1. august.

Redaktionen af 14/12 er afsluttet den 28.06.2012

Abonnement

Abonnementspris 2012:
922,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 44,00 kr. + porto

Oplag

42.081 i perioden
01.07.10-30.06.11

Tryk og produktion

Datagraf Auning AS

Forsidefoto

Sofus Comer

KOMMENTAR

Der er blevet 2.000 færre socialpædagogiske fuldtidsstillinger fra marts 2010 til marts i år. Det er 2.000 for meget!

Bekymrende udvikling i det offentlige

Af Kaj Skov Frederiksen
Forbundskasserer

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Der bliver færre og færre offentligt ansatte. Krisen sætter sine tydelige spor på de seneste statistikker. Antallet af ansatte i kommuner, stat og regioner faldt med 3.700 personer i årets første kvartal, viser tal fra Danmarks Statistik. Samlet set er der forsvundet 21.000 job i den offentlige sektor siden 2. kvartal 2010. Så myten om, at en offentlig ansættelse er lig med jobsikkerhed, er med al ønskelig tydelighed blevet punkteret.

Det er ikke bare mange job, der pludselig forsvinder. Det handler også om, at de mange afskedigelser efterlader huller på de offentlige arbejdspladser. Huller, som har store konsekvenser for de kolleger, der er tilbage, og for de borgere, der oplever en ringere service.

Det er især kommunerne, der har måttet stå for med mange afskedigelser, og det er hævet over enhver tvivl, at det får konsekvenser for de borgere, der er berørt af det. Men det får også konsekvenser på vores arbejdspladser. Ser man på vores egne tal, kan vi se, at der er blevet 2.000 færre socialpædagogiske fuldtidsstillinger fra marts 2010 til marts i år. Det er 2.000 for meget! For der var jo ikke tale om, at vores medlemmer har siddet lårene af hinanden derude på arbejdspladserne. Så udtrykket 'at skære ind til benet' er blevet til virkelighed mange steder i landet.

Vi hører samtidig også, at ingen længere er fredet, når der skal fyres. For nylig offentliggjorde vi i Ugebrevet A4 vores nyeste tal for afskedigelsessager blandt medlemmer, der er gravide eller på barsel. En medarbejdergruppe, der under normale omstændigheder kan føle sig sikre på deres job. Men heller ikke de går ram forbi. Vores tal viste en stigning på 50 pct. i antallet af fyrede gravide og barslende over de seneste par år. Det er jo uheldigt! Heldigvis har vi ført – og vundet – de sager, vi har rejst over for arbejdsgiverne i den anledning.

Og det er det, vi kan gøre. Samtidig med at vi kan holde arbejdsgiverne fast på, at den massive slankekur, det offentlige arbejdsmarked gennemgår lige nu, er fatal. Ikke bare for vores medlemmer, men for alle faggrupper. Og at det får svære konsekvenser for de mange borgere, der har brug for støtte, undervisning, service osv.

I årets første kvartal blev der 3.300 færre til at tage sig af de opgaver. Og opgaverne er mig bekendt ikke blevet færre!

INDHOLD

FOTO: SOFUS.COMER

04 PÆDAGOGISKE GRUNDEVILKÅR

Er det godt at blive i tvivl? Er magtesløshed et udtryk for, at man ikke er dygtig nok? Og hvordan opbygger man et nært forhold til et menneske, man ved, man kun skal være tæt på i kort tid? I de kommende numre fortæller tre socialpædagoger, hvordan de håndterer den tvivl, magtesløshed og midlertidighed, der udfordrer dem og indimellem rammer dem hårdere end ellers i deres pædagogiske praksis. Og tre filosoffer giver deres bud på, hvordan *den gode pædagog* forholder sig til de vilkår, arbejdet med mennesker byder. I dette nummer fortæller Marianne Østergaard om at manøvrere mellem lovgivning og handleplaner og det anbragte barns frustrationer – og om den magtesløshed, hun nogle gange føler

04 Nogle gange må man sige:
Nå, nu ku' du ikke mere

08 Giv op – men kom igen!

10 VELFÆRDSTEKNOLOGI

'Vågn op, fister', siger Kaj til Pleo og nusser den. Men Pleo snorker videre, for Kaj aer den så forsigtigt, at dens censorer ikke bliver aktiveret. Pleo er nemlig ikke et rigtigt kæledyr, men en kæledyrsrobot, som Kaj og andre beboere på Østruplund kan nusse og lege med, og som pædagogerne kan bruge som et tredje fælles og en indgang til at tale om fx adfærd og følelser som savn og tab. En pleo er hverken et mirakelmiddel eller en erstatning for pædagogik, siger socialpædagog Ole Jørgensen. 'Men samværet med Pleo og de gode snakke kan støtte op om det pædagogiske arbejde, vi gør for at få beboeren til på lang sigt at ændre adfærd', siger han

10 Kaj og kæledyrsrobotten

14 UDVIKLINGSHÆMMEDE

De skal mærke, at vi ikke er bange for at være en del af deres hverdag. Sådan siger Frode Søndergaard Nielsen, der er daglig leder for de ansatte på Bygholm Sø-Camping. Pladsen er blevet overtaget af Horsens Kommune, og de ansatte er borgere med nedsat funktionsevne, og de har med det nye arbejde fået meningsfulde opgaver, menneskelig kontakt og mulighed for at præge stedet med ideer til aktiviteter og tilbud – det skal være deres sted

14 Frisk luft og menneskelig kontakt

17 SPECIALISERING

Ny uddannelse på vej – men hvilken

18 DØGNPLADSER

Kommuner køber i blinde

19 UNGDOMSBOLIGER TIL HANDICAPPEDE

Drømmen der bliver til virkelighed

20 BORDINGPRISEN

Ingen pris men store roser

20 UDVIKLINGSHÆMMEDE

Mere fokus på synsproblemer

21 PERSONALEPOLITISK EVENT

Der er råd til at blive kloge

22 LÆSERBREVE**23 TVANGSBEHANDLING**

Sundhedsudvalg parat til lovændring

23 ANBEFALINGER

Minister vil forhindre overgreb på børn

24 FORLIG

Konflikt i forbundet slut

26 SYNSPUNKT

Kommunefolket og den gode gerning

PÆDAGOGISKE GRUNDVILKÅR

Nogle gange må man sige: Nå, nu ku' du ikke mere

Er tvivl godt?

I tre artikler i dette og de kommende numre fortæller tre pædagoger, hvordan de håndterer den tvivl, magtesløshed og midlertidighed, der jævnligt udfordrer dem og indimellem rammer dem hårdere end ellers i deres pædagogiske praksis.

Læs også tre filosofers bud på, hvordan *den gode pædagog* forholder sig til tvivl, magtesløshed og midlertidighed som vilkår for arbejdet med mennesker, og hvilken betydning det har for kvaliteten af det pædagogiske arbejde.

I bestræbelserne på at gavne børn, der i forvejen har lidt rigeligt skade, skal Marianne Østergaard fra Villa Ville Kulla på Mors manøvrere mellem lovgivning og handleplaner og de frustrationer, der kommer af at være et barn i spændingsfeltet mellem biologiske forældre og professionelle omsorgsgivere

Af Mette Hegnhøj Mortensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Sofus Comer

Nu ligger han endelig stille i sengen. Marianne har brugt det meste af aftenen på at få ham til at falde til ro. Han er træt. Det ved hun. Hun har set, hvordan han er blevet stille og har blinket med øjnene.

Men da han så kom i seng, blev han hektisk og kunne ikke finde ro. 'Læg dig ned'. 'Det skal du fandeme ikke bestemme'. 'Læg dig nu ned, det er bedst for dig'. 'Du bestemmer ikke over mig'.

Endelig ligger han stille. Marianne skal til at gå. 'Mit liv er heller ikke værd at leve. Jeg vil ikke være her mere'.

– Alt, jeg kan gøre, er at prøve at lindre hans smerte. Trøste ham og sige: Bare rolig, det skal nok gå. Men det føler han jo ikke. Jeg kan ikke helbrede ham, fortæller Marianne Østergaard.

Hendes tanker kredser om drengens fremtid. Hvad sker der med ham, når han ikke skal være her længere? Får hun og hendes kollegaer på døgninstitutionen Villa Ville Kulla på Mors givet

ham nok med til, at han får et bedre voksenliv end sine forældre?

Der er ingen garantier, og Marianne Østergaard kan ikke spå om fremtiden. Blot handle efter sin bedste overbevisning. Ud fra troen på, at det hjælper.

– Jeg prøver altid at få dem til at falde til ro på det, der har været godt. De har ikke selv en god fornemmelse af, hvad der er godt og skidt for dem. Det er ofte de dårlige ting, der kommer frem om aftenen. Så prøver jeg at aflede dem og sige: Det er da også træls, men hvad har så været rigtig godt? Prøver at lede dem på vej. 'Jeg dur ikke til noget'. Jo. Det gør du i hvert fald. Dengang du kom med en kop the til mig. Dengang du så, at den og den var ked af det. Eller hvad det nu kunne være. Der er altid noget godt. Måske en lille bitte ting. Det, der er godt, kan man altid bruge videre, fortæller Marianne Østergaard.

Rendt over ende

Børnene på Villa Ville Kulla bor sammen i mindre huse med op til ni børn, der alle sammen har brug for stor opmærksomhed fra de voksne. Indimellem kan det være svært for Marianne Østergaard og hendes kollegaer at skabe tilstrækkelig ro omkring det enkelte barn. Marianne Østergaard er for tiden med en af drengene i skole om formiddagen. I dag ville han ikke med ind og begyndte at smide sten efter hende.

– Når jeg er derhenne med ham, så virker det, jeg gør, hele tiden. Det kan være svært i det daglige herhjemme, fordi der er så mange impulser hele tiden. Selvom du sidder roligt med en, kan der være en anden, der kommer flyvende gennem rummet.

De render fra bordet, hvis de får øje på en kat, de skal ud og snakke med. Så kan jeg stå der og diskutere nok så længe med dem. 'Nej, nu spiser vi'. Men de er rendt, og de kan i øvrigt rende stærkere, end jeg kan. Så nogen gange må man sige: 'Nå, nu ku' du ikke mere'

I skolen kunne Marianne Østergaard stille og roligt komme videre med drengen og stenene, uden at det resulterede i, at han rendte rundt på legepladsen med Marianne efter sig i fuldt firspring. Men på Villa står Marianne Østergaard tit i en situation, hvor hun føler, hun ikke kan stille noget op. Børnene er flere og hurtigere end hende.

– De render fra bordet, hvis de får øje på en kat, de skal ud og snakke med. Så kan jeg stå der og diskutere nok så længe med dem. 'Nej, nu spiser vi'. Men de er rendt, og de kan i øvrigt rende

stærkere, end jeg kan. Så nogen gange må man sige: 'Nå, nu ku' du ikke mere'.

Vi skal ikke gøre dem til skurke

Det er ikke blot det, at der er mange børn at tage hensyn til på Villa, der udfordrer Marianne Østergaard. Samarbejdet med børnenes biologiske forældre er en balancegang af de ikke helt nemme.

– De største konflikter opstår mange gange, når de har været hjemme i weekenden. Sådan en søndag, hvor de kommer tilbage, skal man være ekstra på mærkerne. Nu har de lige været hjemme i de gamle vaner igen. Der har måske været mere ro på, end der er her, og de har måske fået lov at gøre mere, som de selv vil. Så kommer de her, hvor de skal forholde sig til mange flere mennesker, og hvor vi blander os i, hvad de gør. Vi ser forskelligt på det. Det kræver noget omstilling.

Børnene vil allerhelst være lige som alle andre og bo hjemme hos deres forældre. Derfor er det vigtigt for Marianne Østergaard, at børnene oplever, at de voksne på Villa synes, at forældrene gør det bedste, de kan.

– Vi skal ikke udstille forældrene som skurke. Det er stadigvæk dem, børnene ser op til. Men når vi endelig får lavet en aftale med en far om, at han skal komme og besøge sine børn, og han så ringer en time inden og siger, at der er kommet noget i vejen, så tænker man da: 'Kunne han ikke lige stramme sig lidt an?'. Selvom der for ham kan være alle mulige gode grunde til at aflyse. Men børnene har glædet sig, og kan ikke forstå det. De føler sig afvist. 'Far gider mig ikke'. Det kan vi ikke skåne dem imod.

Det yderste led i systemet

I dagligdagen er Marianne Østergaard og hendes kollegaer i forældrenes sted for børnene. De er de voksne, der følger dem tættest, og står med alle de praktiske og omsorgsmæssige udfordringer i hverdagen.

Det er her, Marianne Østergaard føler den største magtesløshed i sit arbejde. Når hun indimellem synes, at en handleplan er en stiv og ufleksibel skabning, der er besværlig at tumle i forhold til de mange konkrete hensyn i hverdagen. I forhold til at ville barnet det bedste.

– Vi står ofte i situationer, hvor vi tænker, at hvis vi kunne gøre sådan og sådan, så kunne vi virkelig gøre noget for det her barn. Det er netop her, den største magtesløshed er. Vi står med dem,

Marianne Østergaard

Villa Ville Kulla, Mors. Her bor 5-18 årige børn og unge, som enten er flyttet ind med eller mod deres forældres vilje. På Villa Ville Kulla er der også plads til familier, der har brug for støtte før og efter en fødsel

HVORFOR ARBEJDER DU HER? Jeg kendte Villa fra mit arbejde i børnehaven og dagplejen. Jeg troede faktisk ikke, jeg psykisk kunne holde til at være her, men jeg tænkte: Det skal prøves. Jeg trives simpelthen så godt og håber, jeg skal slutte mit arbejdsliv her.

HVAD ER DET SÆRLIGE? Børnene på Villa har haft det rigtig svært. De har virkelig brug for at få omsorg, men samtidig bruger de rigtig meget energi på at passe på sig selv. De smækker døren til deres værelse. Hertil og ikke længere! Eller truer med selvmord. Men det er jo et råb om hjælp. De har brug for kærlighed. En kærlighed der viser dem, at jeg holder af dig uanset, at du smadrer en rude og går amok. Uanset at du bander mig langt væk.

HVAD SKAL MAN KUNNE? Man skal evne at lægge sine egne behov til side. Det kan godt være, at jeg derhjemme har det sådan, at *sådan* sidder vi ved bordet og spiser. Men måske magter børnene her ikke at gøre det på samme måde. Man skal være utrolig reflekterende i forhold til: Hvad har jeg selv med? Hvordan bruger jeg det? Hvordan hæmmer det mig? Det er en balancegang. Her kommer børnene i første række. De får lov til meget mere end vores egne børn derhjemme, fordi de har oplevet så meget, som de har. Men selvfølgelig skal de også lære at begå sig. Men hvem har den rigtige opskrift på, hvordan man skal begå sig?

HVAD ER DET SVÆRESTE? At tænke på deres fremtid. Hvad bliver den?

HVAD GØR DET DET HELE VÆRD? Jeg henter min energi fra de gode stunder. Når børnene kommer og siger: 'Kan du huske, dengang vi gik til vandet? Skal vi ikke gøre det igen?'

som loven går ud over. Den kan vi ikke lave om på. Blot gøre opmærksom på dens konsekvenser.

Når børnene bliver anbragt på Villa, udfærdiger den kommunale sagsbehandler en handleplan, som er den konkrete ramme for arbejdet med børnene og familien. Den siger bl.a. noget om, hvor ofte barnet skal se sine biologiske forældre, på hvilke dage og i hvilket tidsrum, det skal være.

– Det må vi på ingen måde ændre. Heller ikke selvom vi kunne tænke: Lad ham dog lige ringe hjem i dag. Det vil være bedst for ham. Det må vi ikke. Så kan vi blive hængt op på det. Så har vi brudt handleplanen. Det samme, når børnene ikke vil hjem på besøg. Vi kan aflyse det fra gang til gang, hvis det er helt umuligt. Men vi skal forsøge. 'Hvis du nu tager af sted, så kan du altid ringe, hvis du vil hjem igen'. Men nogen gange bliver de fysisk syge og føler, de skal kaste op. Så står man der. Hvorfor Søren skal han det? Hvis han nu ikke vil?

For Marianne Østergaard er frustration over loven i forhold til de praktiske og omsorgsmæssige udfordringer, det giver, to sider af samme sag. Det kan være et praktisk puslespil at få de forskellige børns besøg hjemme midt på ugen til at gå op i forhold til at hente og bringe. Men det er samtidig en omsorgsmæssig udfordring at undgå, at et af børnene fra Villa kører Mors tyndt i bussen hver eftermiddag, fordi hente/bringe-ruten tager tid og bliver lang. Det er selvfølgelig praktiske udfordringer, som Marianne og hendes kollegaer er ansat til at løse, men de omsorgsmæssige konsekvenser, får dem indimellem til at tænke:

– Der er en lovgivning, der ikke altid lige tager hensyn til børnene. De bliver lidt klemt der.

Hvorfor har de ikke opdaget det noget før?

Indimellem oplever Marianne også, at der er forskel på de voksnes frustrationer over lovgivningen og børnenes reaktioner på dens konsekvenser.

Sidste sommer holdt pædagoger og børn fra Villa sommerferie tæt ved grænsen, men en af drengene kunne ikke komme med på en tur til Tyskland, fordi hans biologiske forældre ikke ville give deres samtykke til pas.

– Alle de andre skulle af sted, og jeg synes, det var så synd, han ikke fik den oplevelse med. Men egentlig tog han det ikke så tungt. De voksne, der blev hjemme hos ham, formåede at give ham en god dag, og vi andre købte slik med hjem til ham. Det var mere vi voksne, der undrede os

over, at loven giver forældrene den ret, når han er tvangsanbragt.

Netop kunsten at vende sin magtesløshed til at se, hvad mennesker rent faktisk magter, er en vigtig øvelse og kræver, at man genkender magtesløsheden, når den melder sig, siger Marianne Østergaard:

– Jeg tror, det er et advarselstegn, når vi tænker: Gør jeg mit arbejde godt nok? Det kan sidde og nage indvendigt, og så begynder man at slå sig selv oven i hovedet med, et man ikke er tilstrækkelig. Eller vi kommer over i den modsatte grøft: 'Det er også de skide forældre'. Eller: 'Hvorfor er det ikke blevet opdaget noget før?' Men vi gør jo alle sammen det bedste, vi kan. Det øver vi os i at tænke for øjeblikket. At vi alle sammen gør det af bedste mening.

– Hvis jeg ikke følte den her magtesløshed i forhold til børnenes reaktioner engang imellem, så tror jeg nok, jeg skulle begynde at reflektere over, om jeg gjorde mit arbejde rigtigt. Hvis jeg bare syntes, det hele gik godt. Så naiv tror jeg ikke, man kan være. At det bare kører derudaf, og det går godt. Det er ikke kun sådan et sted som her, det er alle steder, man er. ■

Vi står ofte i situationer, hvor vi tænker, at hvis vi kunne gøre sådan og sådan, så kunne vi virkelig gøre noget for det her barn. Det er netop her, den største magtesløshed er. Vi står med dem, som loven går ud over

Diskuter dilemmaet på facebook

Hvordan håndterer I magtesløshed?

Du og kollegerne på døgninstitutionen har et klart billede af, hvad der ville være godt for 11-årige Anders, men hans handleplan føles som en stopklods i det pædagogiske arbejde. Hvordan håndterer I den magtesløshed, det medfører?

Deltag i debatten på facebook / se hvordan på www.sl.dk/facebook

Giv op – men kom igen!

Der er ingen knage udenfor institutionen, hvor pædagogen kan hænge sin menneskefrakke og skifte til pædagogkittel. Den gode pædagog bliver irriteret og frustreret, skælder ud og slår i bordet. Hun byder sin magtesløshed velkommen og spørger gerne sig selv, hvad hun kan, tør, må og bør som menneske og tager svarene med sig på arbejde

Af Mette Hegnhøj Mortensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Sofus Comer

Dengang Niels Jakob Harbo arbejdede som pædagogmedhjælper i en børnehave, lavede han sit eget lille sociale eksperiment. Han satte sig ned.

Han er ellers filosof men optaget af, at filosofi skal være til at gå til, og af at filosofien skal vide noget om virkeligheden. Hvordan er hverdagen i en børnehave? spurgte han sig selv. Og gik i børnehave.

I sit arbejde som filosofisk vejleder, praktiserer han den filosofiske samtale, og møder igen og igen menneskers mangel på selvforståelse af og eksistentiel kærlighed til dem selv.

– De remser op. Alt det de skal nå. De magter det ikke. Jeg magter det ikke, siger de. Og når jeg så siger til dem: Giv dig selv kærlighed, omsorg og nænsomhed, så berører det dem dybt, fortæller Niels Jakob Harbo.

– Hvad er det, vi skal nå? Vi kører af sted i højt tempo. I år skal krukkerne på terrassen være sorte. Alt det vi skal ha. Skal det definere vores lykke?

Tendensen til at ræse rundt og handle og handle ind er essensen af Niels Jakobs samfundsdiagnose og det han kalder en flugt fra magtesløsheden.

Derfor satte han sig ned ved sandkassen. Det fik børnene til at stimle til.

– Den kærlighed og ro, man kan give sig selv og andre ved at lade klokkeslæt være klokkeslæt, tiltrækker børnene, fordi den er så grundlæggende, fortæller Niels Jakob Harbo.

Hadegave og sødsuppe

Men magtesløshed handler dybest set om at føle sig usikker. Og hvem vil ikke gerne undgå det?

– Selvfølgelig er magtesløshed belastende, men det er naivt at tro, at man kan blive den kvit. Går man udenom den, dynger man bare mere magtesløshed på sine skuldre og lukker i øvrigt for det potentiale, der ligger i at arbejde med den. I virkeligheden er den en gave.

Når pædagogen åbner gaven, der måske ikke stod på ønskesedlen, åbner hun ifølge Niels Jakob Harbo sig mod en dybere undersøgelse af sin eksistentielle usikkerhed. Usikkerhed på hvem hun er, og hvad hun egentlig gerne vil være. Som menneske. Og som pædagog. En undersøgelse, der aldrig ender, men som hver gang, hun dykker ned i den, styrker hende til at handle anderledes og med større sikkerhed fremover.

Åbner pædagogen ikke gaven og søger sikkerhed i mere teori, flere metoder, undgår hun ikke magtesløsheden, men taber sig selv.

– Virkeligheden er for kompleks til firkantede løsninger, og der, hvor virkeligheden falder uden for teoriens og metodens rammer, er der ikke meget andet at tage fat i end ureflekteret erfaring. Så bliver man netop febrilsk, frustreret og magtesløs.

Anerkendelse er et begreb, der længe har været på mode, men bringer man det ikke helt ind til mennesket bag pædagogen, mærker man ikke sin egen grænse, og magtesløsheden retter sig indad.

Og der er grænser for, hvad pædagogen og mennesket kan og skal være med til. Alt andet er for Niels Jakob Harbo naivt, idealistisk, romantisk og ude af trit med virkeligheden.

Niels Jakob Harbo

Filosof, filosofisk vejleder, underviser og coach ved Aarhus Universitet, Herning.

Formand for Etisk Råd i Landsorganisationen mod Seksuelle overgreb.

Se mere på:
www.filosofiskvejleder.dk

– Anerkendelse og rummelighed handler jo ikke kun om at anerkende på en sødsuppemåde. Det handler også om at sætte grænser. For hvem er det dybest set, jeg skal anerkende? Mig selv, den anden, forældrene? Hvor går grænsen mellem at tage hensyn til mig selv og andre? Og går den det bedste sted? Har man en udifferentieret anvendelse af begrebet anerkendelse, bliver pædagogen, der skal praktisere det, taberen, ligesom forholdet til børn, kollegaer og forældre præges af den manglende eksistentielle refleksion.

Velkommen magtesløshed

Den filosofiske samtale kan hjælpe pædagogen til at forlade det begrænsende rum, som en metode, en teori eller en konflikt er, og få et andet perspektiv på de situationer, hvor hun føler, at der ikke er noget at stille op.

‘Rum til nærvær’ kalder Niels Jakob Harbo det rum, som den filosofiske samtale åbner døren til og byder f.eks. magtesløsheden indenfor. Magtesløsheden som den optræder i pædagogens konkrete hverdag og som et universelt menneskeligt vilkår. Her flytter man for en stund blikket fra den konkrete situation og kravet om en endelig løsning for at opholde sig ved det

universelle og alment menneskelige og spørger ‘hvad kan jeg, hvad tør jeg, hvad må jeg, hvad bør jeg som menneske?’ For ikke at forsvinde i ren abstraktion retter man blikket tilbage til den pædagog og det dilemma, mennesket tog med ind i rummet og spørger ‘hvad kan, tør, må og bør jeg som pædagog?’

Pædagogen vender ikke tilbage til arbejdet med en universel trylleformular, men med fornyede indsigter i og erkendelser af, hvordan hun tackler fremtidige konflikter. Hvordan hun møder børn, forældre og kollegaer. Som pædagog og som menneske.

– Der er blevet lidt kortere mellem maskerne i hendes erfaringsnet, og hun vil være mere bevidst om de eksistentielle konflikter og kunne få øje på dem, før situationen går i hårdknude.

Mere lover filosofien og Niels Jakob Harbo ikke.

– Dilemmaet bliver stående. Hun vil møde det igen, for det forsvinder ikke. Hun kan tage det op igen og igen for at nuancere og undersøge det uden at blive afkrævet en endelig løsning. Det er den filosofiske samtales styrke. Tvivlen, magtesløsheden og forvirringen må gerne blive stående.

Derfor slutter den filosofiske samtale uden punktum. ■

Selvfølgelig er magtesløshed belastende, men det er naivt at tro, at man kan blive den kvit

VELFÆRDSTEKNOLOGI

Kaj og kæledyrsrobotten

Kæledyrsrobotten Pleo giver ro og er med til at åbne op for svære samtaler, men kan ikke erstatte menneskehænder. Sådan lyder det fra socialpædagog Ole Jørgensen

Af Amrit Maria Pal, redaktionen@sl.dk
Foto: Nils Lund Pedersen

Kaj bor på Østruplund, et bosted for psykisk udviklingshæmmede voksne, i sin egen lejlighed, der er fyldt med perleplader, familiefotos, stofdyr, røg og syvskabale. Kaj elsker at være sammen med kæledyrsrobotten Pleo, her har han en at kysse og nusse med, en, der tager imod hans kærlighed. En, der bare er der.

Kaj sidder tilbagelænet på sin seng, da fotografen og journalisten træder indenfor. Kaj virker glad for at få besøg og er meget gæstfri. Han får

straks Pleo over til sig og begynder at æde den og trykke på de censorer, der sidder under Pleos fødder for at få den til at vågne.

– Vågn op, fister! siger Kaj og trykker videre.

– Kom så, fister løgsovs, prøver han igen.

Men Pleo sover stadig, og Kaj siger, at 'det gør ikke noget', mens han stryger Pleo over pelsen. Pleo begynder at snorke højlydt, og Kaj sidder helt stille og aer ham. En gang imellem trykker han lidt på Pleo få at få ham til at åbne øjnene.

– Du skal ikke sove hele dagen, siger Kaj og virker tilfreds.

Østruplund har arbejdet med Pleo siden 2010, hvor stedet deltog i et pilotprojekt, der udsprang af teknologi-festivalen Robodays. Robodays havde inviteret forskellige fagpersoner, blandt andet fra Østruplund, til at vurdere, om og hvordan robotteknologi kan bruges i det pædagogiske arbejde. Pilotprojektet med Pleo blev til via et tværfagligt samarbejde mellem Gunver Majgaard fra SDU, Hanne Kallesøe fra pædagoguddannelsen i Odense og Ole Jørgensen fra Østruplund.

– Beboerne på Østruplund har sprog og er selvhjulpne, de er hovedsagligt psykisk udviklingshæmmede med en meget mangelfuld social forståelse. Det gør deres sociale kontakt forholdsvist begrænset, så her kan et kæledyr være en rigtig god ting, forklarer socialpædagog Ole Jørgensen og fortsætter:

– Men vi oplevede, at selv om vi gjorde alt, hvad vi kunne for at støtte op omkring beboer og kæledyr, så var der i nogle tilfælde meget lidt forståelse fra beboernes side for, hvad et kæledyr har brug for og kan tåle. Vi har set både undulater og hamstere lide overlast, og det kan vi ganske enkelt ikke forsvare.

Den nusser igen

Her har Pleo vist sig som en rigtig god erstatning; et interaktivt væsen som beboerne godt er klar over ikke er levende, men som føles sådan. Pleo'en er interaktiv og 'bliver født' i det øjeblik, ejeren modtager den. Ejeren skal så gøre den tam, snakke med den og passe den, for kun på den måde udvikler den sig.

Velfærdsteknologi

Velfærdsteknologi kan særligt hjælpe brugere af den offentlige service inden for social-, ældre-, handicap- og misbrugsområdet. Mest kendt er robotstøvsugeren og sælen Paro – en kunstig sæl med en terapeutisk virkning specielt udviklet til demente.

I en fremtid med færre menneskelige ressourcer inden for de nævnte områder og med en større teknologisk viden, bliver velfærdsteknologien spået stor fremgang.

Blandt andet ses allerede ideen til en indkøbsapp til velfungerende autister, der bruger smartphone. Indkøbsapp'en har til formål at tilbyde alternativer til varer, der for eksempel er udsolgte, så potentiel panik og angst undgås. Derudover er det også en del mere diskret for brugeren at benytte en app end for eksempel piktogrammer.

Vi giver og modtager gerne masser af knusere her på stedet, men vi kan rent ressourcemæssigt ikke holde i hånd 24 timer i døgnet. Her kan Pleo være en hjælp; et blødt væsen, de kan kaste deres kærlighed på og nusse

Ole Jørgensen, socialpædagog, Østruplund

Den former sig adfærdsmæssigt efter omgivelsernes stimuli, en adfærd, der afspejler sig i dens interaktion med ejeren. Men også med de fysiske omgivelser. Hvis Pleo for eksempel kun går på gulvtæpper med meget lang luv, vil dens gang udvikle sig herefter.

Beboerne på Østruplund har dog ikke gjort Pleo tam, det har derimod en flok pædagogstuderende og Ole Jørgensens egne børn. På den måde overtog Østruplunds beboere en tam Pleo, som de kunne gå direkte til at nusse.

– Vi satte ekstra ressourcer af i starten for at kunne inddrage Pleo så meget som muligt, men nu har Kaj Pleo et par gange om måneden, en times tid af gangen. Grunden til det relativt korte samvær er til dels for at kunne slutte aktiviteten, mens den er god, og også fordi, Pleo ikke kun er Kajs, fortæller Ole Jørgensen.

Og der bliver virkelig nurset om Pleo, der har fået navn og har en redekasse nede kælderens, som den sover i.

– Lige som alle vi andre har beboerne her også et behov for at give og modtage kærlighed, og vi giver og modtager gerne masser af knusere her på stedet, men vi kan rent ressourcemæssigt ikke holde i hånd 24 timer i døgnet. Her kan Pleo være en hjælp; et blødt væsen, de kan kaste deres kærlighed på og nusse – vi har også set beboerne sidde med munden helt tæt ved Pleos øre og hviskende fortælle den hemmeligheder, som ingen andre hører. Pleo kan så meget mere end en bamse kan: den nusser igen og reagerer aktivt på den kærlighed, beboeren kaster på den, og reagerer når der bliver kaldt på den. På den måde giver den noget igen til beboeren, fortæller Ole Jørgensen.

Et fælles tredje

– I begyndelsen præsenterede vi Pleo bredt for beboerne. Nogle var meget interesserede, mens andre var bange for den, og andre igen ligeglade. Og nogle syntes ganske enkelt ikke, at det var sejt at have en 'bamse' gående rundt. Der var så tre-fire stykker, der var rigtig interesserede i den, og ud af dem valgte vi to, som vi mente kunne få glæde og gavn af Pleo – også når nyhedens interesse havde lagt sig, fortæller Ole Jørgensen.

Kaj er en af dem, der er rigtig glad for Pleo. Så glad faktisk, at den kan være svær at få fra ham igen. Når han er sammen med den, er han helt rolig og afslappet og nyder de gode timer, som samværet med Pleo giver ham. At Pleo så har det med at falde i søvn, når den er hos Kaj, fordi han er så forsigtig med den, at dens censorer ikke stimuleres, det er en anden sag. En sag, der dog ikke tager nogen som helst glæde fra Kaj.

Ole Jørgensen er da også blevet overrasket over, hvor god en effekt Pleo egentlig har.

– Vi oplever, at interessen for Pleo er så stor, at den kan være med til at behovsudsnyde, noget vores beboere generelt har meget svært ved: 'det er mit behov, der gælder, og det skal tilfredsstilles nu!' Men her har vi altså oplevet, at der for eksempel ikke er blevet røget i flere timer, når Pleo er på besøg, forklarer Ole Jørgensen.

Også i det direkte pædagogiske arbejde med beboeren er Pleo et brugbart supplement.

– Rent pædagogisk kan vi blandt andet bruge Pleo som indgangsvinkel til at tale om svære ting.

Pleo

Pleo er en kæledyrsrobot udformet som en dinosaurunge. Den er udstyret med kunstig intelligens: Via censorer placeret rundt omkring på kroppen kan Pleo reagere på lyd, lys og berøring. Den kan registrere, om det er nat eller dag, og den ser via et kamera i snuden.

Pleo har tre livsstadier: Fødsel, nyudklækket og ung. Når den ankommer til ejeren, starter den med at blive klækket, og derefter er det op til ejeren at stimulere den og gøre den tam.

Via sin kunstige intelligens 'lærer' Pleo af sine erfaringer og sit miljø og udvikler heraf en individuel personlighed. Pleo opfører sig livagtigt: den snorker, den leger, den er kælen osv.

Østruplunds Pleo har fået specialdesignet en pels, for at den kan nusses med og er meget blød. Pelsen er specialdesignet af Kolding Designskole, og er vaskbar og lader censorerne 'ånde'.

Pleo har et elektronisk blad, som den kan spise eller lege med, fx 'tovtrækning', hvor ejeren hiver i bladet, og Pleo holder fast

Der medfølger et registreringskort, som gør det muligt at kreere eller downloade særlige personligheder til Pleo. Pleo koster cirka et par tusind kroner. Kilde: www.pleoworld.com

Jeg kan for eksempel sidde og nusse den sammen med beboeren, og i den forbindelse kan vi så snakke om, at det er rart at nusse i stedet for at slå og på den måde få taget hul på en snak om adfærd. Det kan også være, at en beboer har haft et kæledyr, der døde og savner det, og så kan vi få os en snak om død og om det at miste og savne nogen. På den måde fungerer Pleo som hjælperedskab og et fælles tredje, der giver god mulighed for at få snakket om forskellige ting, siger Ole Jørgensen.

Ikke en erstatning

Ole Jørgensen understreger ud fra de erfaringer, de har gjort sig på Østruplund, at Pleo ikke på nogen måde kan overtage de pædagogiske opgaver:

– Det ville være at stikke os selv blå i øjnene at tro, at Pleo har revolutioneret den pædagogiske verden, og måden vi arbejder på her på Østruplund, men der er ingen tvivl om, at den kan være et fint supplement til det pædagogiske arbejde. Når en beboer og jeg taler om, at Pleo godt kan lide at blive nusset og ikke slået, så fungerer det altså ikke sådan, at beboeren, næste gang han har lyst til at slå, tænker, at det har Pleo lært ham, han ikke skal. Men samværet med Pleo og de gode snakke kan støtte op om det pædagogiske arbejde, vi gør for at få beboeren til på lang sigt at ændre adfærd, understreger Ole Jørgensen.

Ole Jørgensen vurderer også, at hvis Pleo skulle have en endnu større regulerende effekt på beboernes adfærd, ville det være optimalt, hvis den kunne sige fra over for hård og ufølsom

behandling, hvilket den ikke kan tilstrækkeligt på nuværende tidspunkt.

– Når vi taler om velfærdsteknologi, taler vi som oftest om støvsugerrobotter eller anden teknologi, der kan lette rengøringen og lignende. Det er på en måde forbudt at sige, at velfærdsteknologien også kan gøre en forskel på det menneskelige område. Dermed ikke sagt, at vi skal fyre pædagogerne og ansætte små robotter i stedet, men robotten kan være et hjælperedskab for pædagogerne, et supplement til det pædagogiske arbejde, mener han.

Men Ole Jørgensen mødte da også skepsis fra sine kolleger i starten, da han kom og præsenterede Pleo:

– ‘Hvad er det nu for noget?’ ‘Skal vi nu til at rende rundt med sådan én alle sammen?’ ‘Hvad har han nu fundet på?’ Men Pleo har fået os til at åbne øjnene for, at man *kan* bruge den slags teknologi i det pædagogiske arbejde, og det er en god erfaring, for der kommer helt sikkert mere af den her slags – støvsugeren var kun første trin i raketten.’

Tilbage i Kajs lejlighed er besøget ved at være forbi.

– Det var da hyggeligt, at der kom besøg, siger Ole til Kaj.

– Ja, hvad betyder det, det gør ikke spor, svarer Kaj.

Han tager Pleo i favnen, og sammen følger de journalisten og fotografen ud. Vi kan stadig høre Pleos snorken, da vi forlader dem. ■

FÆLLES TREDJE Pædagogisk kan Pleo være et fælles tredje og fx en anledning til at tale om beboernes adfærd, fortæller Ole Jørgensen

UDVIKLINGSHÆMMEDE

Frisk luft og menneskelig kontakt

Borgere med funktionsnedsættelser servicerer campister på Bygholm Sø Camping i Horsens. Udelivet og en snak med campisterne på pladsen giver livsglæde og en følelse af at kunne bruges til noget

Af Torben Svane Christensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Søren Kjeldgaard

En stejl vej fører ned til Bygholm Sø. Her ligger en campingplads med en fantastisk udsigt ud over søen. Den er tidligere blevet drevet af restauratøren, der er nabo til pladsen. Men fra den 1. april er der kommet nye kræfter til: Horsens Kommune har overtaget pladsen og omdannet den til et beskæftigelsesprojekt for borgere med funktionsnedsættelser.

I den lille sorte træbygning ved indkørslen til campingpladsen sidder Frode Søndergaard Nielsen, der er daglig leder, sammen med Torben Kreiberg og Karsten Toft Olesen og drikker morgenkaffe. Det er anden gang sidstnævnte er på arbejde. Indtil videre skal han komme hver tirsdag og løse arbejdsopgaver på campingpladsen for at se, om det er noget for ham.

– Det kan være, du kan komme her hver dag, hvis du bliver glad for det, siger Frode Søndergaard Nielsen.

– Ja, hvis du bliver glad for at grave huller og dække dem til igen, siger Torben Kreiberg. Kommentaren udløser latter omkring bordet. Torben Kreiberg har tidligere arbejdet inden for specialområdet på døgninstitutioner. Han er oprindeligt uddannet elektronikmekaniker, og han er ansat i job med løntilskud i det faglige team, der også tæller Frede Hyldahl, som har fri i dag, men senere

kommer forbi med kage, fordi det er hans fødselsdag. Med hjælp fra borgere med funktionsnedsættelser skal de tre drive campingpladsen.

Karsten Toft Olesen synes godt om stedet, og hvis alt går efter planen, så skal han arbejde på campingpladsen i sæsonen, der løber frem til 3. september og være pedel på en skole om vinteren.

– Jeg skal slå græs og lave alt muligt, fortæller Karsten Toft Olesen, der er ordblind og er lammet i den ene hånd efter en blodprop.

Frode Søndergaard Nielsen fortæller, at campingpladsen har været lukket i ti år, og det er lidt af et forsøg, om pladsen kan drives af borgere med funktionsnedsættelser. Han var tidligere leder for fire andre aktivitetstilbud i kommunen.

– Der er plads til mange ansatte her. Det er jo ikke 37 timers job, og de skal ikke lave mere end de kan klare, siger han.

Pladsen drives på markedsvilkår, hvad priserne angår, og der gøres opmærksom på over for campisterne, at pladsen drives som en del af Horsens Kommunes indsats for at give borgere med særlige behov en meningsfyldt hverdag.

– Vi har faktisk nogle fastligere, der kom, fordi de havde hørt, at pladsen her blev drevet på den her måde. De havde været på en anden campingplads i Sakskøbing, hvor det foregik på samme måde, og det tiltalte dem, siger Frode Søndergaard Nielsen.

I det hele taget er tilbagemeldingerne fra campisterne ind til videre, at de er godt tilfredse med serviceniveauet.

Gigt i bedring

Lone Andersen kommer ind ad døren til kontoret. Hun har været til møde, men er nu klar til dagens arbejdsopgaver.

– Jeg var tidligere på et beskyttet værksted, hvor jeg har prøvet alt fra træværkstedet til at stå i en pølsevogn. Jeg har været der i 12 år, men jeg kan

OVERSKUD Det handler ikke om økonomisk, men om menneskeligt overskud: Det skal være sjovt at gå på arbejde, og medarbejderne skal føle, at det er deres sted, siger Torben Kreiberg

godt lide at have med mennesker at gøre, så da jeg hørte om det her sted, spurgte jeg, om jeg ikke kunne få lov til det. Det er jo dejlige omgivelser, og jeg har taget et rengøringskursus, så jeg skal stå for at rengøre toiletter og køkken. Det er det, som campisterne lægger mærke til, siger hun.

Lone Andersen er på arbejde fire dage om ugen fra kl. 8 til 14.45. Hun har for lavt stofskifte, dårlig ryg og psoriasisigt.

– Det her job har levet op til mine forventninger. Jeg får rørt mig og kommer ud blandt andre. Campister er venlige og snakkesalige mennesker, og jeg er åben omkring min sygdom. Det er bedre end at sidde og lave montageopgaver på et beskyttet værksted. Selvfølgelig har jeg også dage her, hvor jeg har det træls, men jeg synes, at min gigt er i bedring, efter jeg er startet her. Jeg bliver snart 55 år, og jeg har aldrig troet på, at jeg kunne komme ud i et rigtigt arbejde. Det her er lige tilpas til mig. Det må ikke være større, så ville jeg løbe skrigende bort, siger hun.

At der skal tages særlige hensyn er fagpersonerne på campingpladsen selvfølgelig godt klar over.

– Vi må kalkulere med, at de ikke kan så meget nogle dage, og de skal også lære at disponere over deres kræfter. Vi har et par unge, der giver den hele armen med at rydde buskadser om formiddagen, men så er de også trætte, når vi når til middag. Men hvis jeg står stille, så gør de det også. De spejler sig i os, siger Torben Kreiberg, der fortæller, at hans opgave er at støtte de ansatte i deres arbejde.

– De skal mærke, at vi ikke er bange for at være en del af deres hverdag og omvendt. Vi holder hjulene i gang for hinanden, siger han, og bliver bakket op af Frode Søndergaard Nielsen:

– Ja, vi hylder ligeværdsprincippet.

Campingpladsen åbnede bommen første gang den 1. april, og der er mange ting i opstartsfasen,

der skal ordnes på pladsen, hvor der er 28 pladser med el og et lille antal telepladser. I bunden af pladsen har kommunen bygget tre shelters, der frit kan bruges af skoler og institutioner i kommune, mens andre skal betale et beløb for at overnatte der. Horsens er en kulturel by, og tilskuere til Giro d'Italia, der jo havde Horsens som start- og målby på en af etaperne i Danmark, har også brugt pladsen til overnatninger. Senere på året kommer både Metallica og Paul McCartney og giver koncert i byen, og Frode Søndergaard Nielsen forventer, at pladsen bliver helt booket op.

– Ja, så slækker vi lidt på regelen om, at der skal være ro kl. 22, siger Torben Kreiberg med et skævt smil.

Godt naboskab og livsindhold

Campingpladsen er nabo til Horsens Roklub og restauranten Kystens Perle, og det er vigtigt at have et godt naboskab.

– Vi har en aftale med restauranten om, at vi samler småskrald sammen for dem og gør rent på deres toiletter, der er offentlige tilgængelige, og som folk, der kommer ned til søen bruger, siger Frode Søndergaard.

Foreløbig er der sat syv borgere på vagtskemaet, der hænger på kontoret. Nogle har været uden for arbejdsmarkedet i lang tid, mens andre kommer fra andre tilbud

– Vores motto er, at det skal være sjovt at gå på arbejde. De skal harmonere sammen, og jeg synes, at det er en god gruppe, vi har fået sammensat. Det er jo en virksomhed, der skal drives, men den skal ikke give overskud, det er den for lille til. Det handler om at give nogle mennesker et fornuftigt livsindhold, siger Torben Kreiberg.

Der er mange gode ideer til, hvordan campingpladsen kan gøres endnu mere attraktiv for campister og friluftsfolk.

– Der er en gammel barak, hvor der før var kiosk. Den vil vi gerne have rykket ned og bygget en ny, hvor vi kan lave en ny kiosk med et lille sortiment. Vi vil ikke sælge mad, for vi vil ikke gå restauranten i bedene. Men med en kiosk ville vi også kunne tilbyde nogle typer af job inden for servicefagene, siger Frode Søndergaard Nielsen.

I det hele taget er lederen ret åben over for nye ideer fra de ansatte.

– Vi har stort set frit slag til at sætte aktiviteter i gang, og vi har talt om at lave kano- og cykeludlejning, siger han.

– Ja, gode ideer er velkomne. Det er jo i høj grad de ansattes sted. De skal føle, at det er deres, siger Torben Kreiberg.

De ansatte skal i gang med dagens opgaver. Der skal være slået græs inden weekenden, og der er stadig buskads, der efter mange års forsømselse, skal ryddes, så der bliver plads til pladsens gæster. ■

Se mere om Bygholm Sø Camping her:

www.horsenskom.dk/kulturogfriluftid/campingplads

SPECIALISERING

Ny uddannelse på vej – men hvilken

Efter sommerferien vil regeringen fremlægge sit forslag til en ny pædagoguddannelse, og spillet om indholdet er i gang. Socialpædagogerne kæmper for at sikre socialpædagogisk specialisering

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Marmeladeproduktion med børnehavebørn og læring i vuggestuen. Der blev talt rigtig meget om de 0-6-årige, da slutspurten om indholdet af en ny pædagoguddannelse blev skudt i gang med en konference på Via University College i Århus.

De mange ord om daginstitutioner fik formand Lisbeth Jensen fra Udviklingshæmmedes Landsforbund, ULF, til at tage ordet:

– Nu har I siddet hele dagen og snakket om børn, men vi er altså en gruppe, som er udviklingshæmmede, og som er voksne. Vi vil ikke behandles som børn, og vi vil have, at man får kendskab til os i denne her uddannelse. Vi vil behandles som voksne.

På den ene side var spørgsmålet om behovet for øget specialisering på pædagoguddannelsen sat på dagsordenen. På den anden side kunne konferencen i sig selv ses som et symptom på dét, blandt andre Socialpædagogerne opfatter som problemet ved den nuværende enhedsuddannelse for alle pædagoger: Der blev i høj grad sat fokus på normalområdet og kun i mindre grad på specialområdet. Eksempelvis blev konferencen indledt med en fælles tale af to ministre, nemlig uddannelsminister Morten Østergaard og børne- og

undervisningsminister Christine Antorini (S). Socialministeren var derimod ikke til stede.

Mindre område – stor betydning

Bagefter var Socialpædagogernes næstformand, Marie Sonne, nedslået over, at der – med undtagelse af et indlæg fra Social- og integrationsministeriets direktør for socialpolitik – næsten ikke blev talt om eksempelvis udviklingshæmmede, hjerneskadede og misbrugere:

– Jeg er skuffet og faktisk rasende over, at det socialpædagogiske område får så lidt plads. Antallet af mennesker, der har brug for en socialpædagogisk indsats er færre end antallet af børn på normalområdet – men det er et område, der har enorm betydning for de mennesker, det drejer sig om.

Konferencen tog afsæt i den evaluering af pædagoguddannelsen, som Rambøll har lavet for Undervisningsministeriet – og de anbefalinger, der kommer fra en følgegruppe med repræsentanter fra blandt andre professionshøjskoler og fagforeninger (Socialpædagogerne og BUPL). Efter sommerferien vil uddannelsesministeren komme med et forslag til en forandret pædagoguddannelse, og for at få input til indholdet, lagde han op til, at der hen over de næste måneder skal køre en diskussion med temaet: Hvad er det, der skal til for at pædagoguddannelsen bliver endnu bedre end, den er i dag?

Socialpædagogisk uddannelse eller ej

Set med socialpædagogiske øjne handler et af de store spørgsmål om specialisering. Evalueringen viser, at nyuddannede pædagoger føler sig langt bedre rustet til at arbejde med børn og unge end med mennesker med nedsat funktionsevne og sociale problemer, og Socialpæ-

dagerne mener, at løsningen er en særskilt socialpædagogisk uddannelse. Det lød dog ikke som om uddannelsesministeren er parat til flere pædagoguddannelser. På konferencen sagde han:

– Jeg er generelt tilhænger af at rulle fremad og ikke tilbage, og jeg tror ikke, vi skal tilbage til en situation som i starten af 90'erne med tre pædagoguddannelser – men vi skal finde vej til en højere grad af specialisering end den, der er i dag.

Socialpædagogerne er enige i, at målet ikke er en tilbagevendende til den gamle socialpædagogiske uddannelse. Efter konferencen sagde næstformand Marie Sonne:

– Opgaver og udfordringer til den socialpædagogiske faglighed er ændrede og bredere i dag, så det vi går efter, er en ny, fremtidsrettet socialpædagogisk uddannelse.

Ud over spørgsmålet om specialisering diskuterede konferencedeltagerne blandt andet spørgsmålet om lønnet kontra SU-finansieret praktik, behovet for flere timer i pædagoguddannelsen, vigtigheden af et bedre samspil mellem teori og praksis samt ønsket om flere ressourcer til uddannelsen.

Læs også artiklen 'Behov for yderligere specialisering' om evalueringen af pædagoguddannelsen i Socialpædagogen nr. 11/2012.

Vi har brug for en socialpædagogisk uddannelse

Socialpædagogernes formand, Benny Andersen, har sammen med repræsentanter fra en række forskellige organisationer på social-, handicap- og anbringelsesområdet underskrevet et åbent brev til uddannelsesminister Morten Østergaard og socialminister Karen Hækkerup. Her slår de til lyd for en socialpædagogisk uddannelse og skriver blandt andet:

'Der er brug for, at vi styrker fagligheden i indsatsen over for landets udsatte grupper.

Vi mener derfor, det vil give mening at sørge for, at socialpædagoger i deres uddannelse rustes til fx indsatsen over for det lille misbrugsbarn med tilknytningsvanskeligheder. Til den senhjerneskadede mand, der skal have hjælp med at klare hverdagen. Til den udviklingshæmmede, der skal støttes i at skabe sociale relationer. Til arbejdet med den psykisk syge stofmisbruger, der skal støttes i at bo og fungere i eget hjem.

Kort sagt: Der er langt fra de kompetencer børnehavepædagogen skal beherske til de krav, der stilles til socialpædagogen på det specialiserede socialområde.

Derfor vil vi anbefale, at ministeren og Folketinget iværksætter en selvstændig socialpædagogisk uddannelse nu.'

Læs hele brevet på www.sl.dk/brevomuddannelse

NOTER

20 millioner til idræt for udsatte

Ildrætstilbud til socialt udsatte modtager nu 20 mio. kr. i støtte fra Social- og Integrationsministeriet. Ambitionen er at få flere udsatte til jævnligt at dyrke motion. Idræt for socialt udsatte skal være en del af idrætsforeningernes tilbud i stedet for at være aktiviteter isoleret fra det almindelige foreningsliv. Derfor afsættes pengene fra satspuljen til at etablere idræt for udsatte i samarbejde med de store idrætsorganisationer, skriver dk-nyt. Social- og Integrationsministeriet vil i samarbejde med Kulturministeriet invitere organisationer, der varetager udsatte-idrætten, og repræsentanter fra idrættens hovedorganisationer til et møde i august 2012 for at drøfte mulige partnerskabsprojekter. Der anvendes 20 mio. kr. fra puljen 'Aktivitetstilbud på væresteder mv.'.

lmp

De svageste rammes dobbelt

Hvor de samlede kommunale budgetter i gennemsnit er blevet barberet med cirka fire pct., er der i gennemsnit skåret 8,2 pct. af udgifterne til de socialt udsatte. Det viser nye beregninger, som Rådet for Socialt Udsatte har foretaget på baggrund af tal fra Danmarks Statistik. Fra 2010 til 2011 sparede kommunerne cirka ni mia. kr. på de kommunale serviceudgifter. Af dem er cirka syv pct. blevet sparet på tilbud til de socialt mest udsatte borgere såsom sindslidende og misbrugere. En gruppe, der ellers kun tegner sig for tre pct. af de samlede udgifter på serviceområdet. Professor John Andersen, velfærdsforsker ved Roskilde Universitet, kalder nedskæringerne for 'rå politik': 'Kommunernes økonomi er presset. Når de ikke kan hæve skatten, bliver fordelingen af ressourcer et nulsumspil, og her er det politisk set nemmest at klemme de svage grupper, for de har hverken mange vælgere eller interesseorganisationer til at tage deres parti'.

lmp

Løntilskud bruges ulovligt

Det er ulovligt at lade ledige overtage arbejdet fra fastansatte. Alligevel bliver arbejdsløse ansat med løntilskud i mange tilfælde brugt som vikarer i kommunerne. Det fremgår af en ny undersøgelse fra FOA, skriver Ugebrevet A4. Hver fjerde af FOA's tillidsrepræsentanter oplyser, at ledige ansat med løntilskud i kommunerne bliver brugt som vikarer, når fastansatte er væk som følge af ferie, sygdom eller andet fravær. Ifølge lovgivningen på området må ledige i løntilskud ellers kun være ekstra hænder, som man godt kan undvære og alligevel få vagtplanen i børnehaven eller ældrecenteret til at fungere.

lmp

Vold og seksuelle overgreb

Socialstyrelsen har publiceret pjecen: 'Vold og seksuelle overgreb. Hvordan arbejder Socialstyrelsen med problemet?'. Formålet med pjecen er at give personer, der arbejder med og/eller interesserer sig for problemet 'vold og seksuelle overgreb', et overblik over omfanget af problemet samt at vise Socialstyrelsens initiativer, projekter og publikationer indenfor området. Pjecen er en opdatering af en tidligere pjece. Socialstyrelsens nyeste projekter og initiativer til og med juni 2012 er beskrevet i denne udgave af pjecen. Pjecen kan downloades gratis på www.servicestyrelsen.dk. På samme hjemmeside kan man under emnet Udsatte/Vold i familien få mere viden og konkrete værktøjer til at handle på en mistanke om vold.

lmp

DØGNPLADSER

Kommuner køber i blinde

Det er umuligt at finde dækkende og sammenlignelig oversigt over egnede tilbud, viser ny undersøgelse, der også kan fortælle, at det er en myte, at kommunerne ikke køber døgnpladser uden for kommunegrænsen

Af Lone Marie Pedersen; lmp@sl.dk

Landets kommuner handler mere eller mindre i blinde, når de køber døgnpladser i sociale botilbud hos andre kommuner til hjerneskadede, udviklingshæmmede og sindslidende.

Det skriver Mandag Morgen på baggrund af en analyse, som Det Kommunale og Regionale Evalueringsinstitut, KREVI, har foretaget.

Der er ellers oprettet en intern markedsplads – Tilbudsportalen – som netop skulle gøre sagsbehandlerne i stand til nemt og hurtigt at finde de bedste og billigste tilbud, når de bl.a. visiterer voksne handicappede og sindslidende til en af de godt 23.000 døgnpladser i landets mere end 1500 sociale botilbud.

Men reelt er det yderst svært at finde sammenlignelige og dækkende oplysninger om alle kommunernes tilbud.

På grund af fejl og misvisende oplysninger har det taget KREVI et helt år at fremskaffe præcise og sammenlignelige tal om de sociale botilbud.

– Det er meget tankevækkende, at et af de velfærdsområder med allerstørst vækst i

udgifterne gennem de senere år kan have en så dårlig og mangelfuld information. Det er bekymrende, siger direktør i KREVI, Torben Buse.

Udgifterne til voksne handicappede og sindslidende er ifølge Mandag Morgen et af de velfærdsområder med allerstørst udgiftsvækst gennem de sidste 10 år, og hver tiende krone landets borgmestre bruger på velfærd anvendes på det område.

Køber gerne eksterne pladser

Undersøgelsen afliver myten om, at borgmestrene i stigende grad trækker deres handicappede og sindslidende borgere ud af andre kommuners institutioner til fordel for deres tilbud. Over halvdelen af de handicappede og sindslidende bliver fortsat visiteret til eksterne tilbud.

80 pct. af borgmestrene køber mindst halvdelen af pladserne eksternt, dvs. hos andre kommuner, regionerne eller private leverandører. Og næsten halvdelen – 47 pct. – får dækket mindst to tredjedele af deres behov ved eksterne køb.

– Den udbredte forestilling om, at kommunerne er ved at hjemtage borgerne til egne botilbud, og at man er ved at nedlægge alle de specialiserede institutioner, holder simpelthen ikke. Det er en myte. Der er en massiv handel på tværs af kommuner, siger Torben Buse fra KREVI. ■

KREVI's analyse bygger på tre rapporter: 'Botilbudsområdet: Hvem – Hvad – Hvor', 'Markedsanalyse botilbudsområdet' og 'Herre i eget hus'. Alle tre rapporter kan læses på www.krevi.dk

UNGDOMSBOLIGER TIL HANDICAPPEDE

Drømmen der bliver til virkelighed

Midt i juni var der grundstensnedlæggelse for det kommende bofællesskab Lykke Marie i Slangerup, der fra næste sommer skal huse 24 unge med multiple handicap. Dermed går drømmen i opfyldelse for fem forældrepar, der i flere år har kæmpet for et tidssvarende botilbud, når deres teenagebørn skulle flytte hjemmefra

Af Kurt Ladefoged, kl@sl.dk
Foto: Kurt Johansen

For knap tre år siden bragte vi i Socialpædagogen (nr. 22/2009) en reportage 'Drømmen om kollektivet', hvor to nordsjællandske mødre, Pia Rønhøj og Jorun Magnussen, fortalte om deres kamp for at realisere et kollektiv, hvor deres multiple handicappede sønner, den dengang 15-årige Jonas og 16-årige Magnus kunne bo, når de blev voksne og skulle flytte hjemmefra.

Til Socialpædagogen sagde Pia Rønhøj dengang:

– Vi forudså med tiden, at vores børn også skulle flytte hjemmefra, når de blev 18-20 år, så de kan få deres eget liv, og vi kan få vores liv. Det blev mere og mere klart for os, nu hvor det kom tættere på, at der ikke rigtig var nogle egnede tilbud til vores børn. Vi var ude at kigge på nogle meget uspændende tilbud. Nogle steder bliver de unge sågar tilbudt bopæl på et plejehjem.

Og hun blev suppleret af Jorun Magnussen:

– Derfor kom vi til den erkendelse, at når vores børn skulle flytte hjemmefra, skulle de bo ordentligt. Så det blev hele omdrejningspunktet for vores projekt. Derfor var vi fem mødre med mændene i baggrunden, der slog os sammen og sagde, at nu må vi gøre noget.

Lykke Marie læste med

Og noget er der virkelig sket i bestræbelserne for at realisere den drøm, de to mødre fortalte om for knap tre år siden. Den 15. juni var der nemlig grundstensnedlæggelse for bofællesskabet Lykke Marie på Hauge Møllevej – et villakvarter i udkanten af Slangerup i Nordsjælland.

Pia Rønhøj kunne med lidt 'hjælp' fra sin søn Jonas indmure et rør med det skrevne

værdigrundlag for Lykke Marie sammen med et eksemplar af FN's handicapkonvention i grundstenen til det, der skal blive det fremtidige hjem for 24 unge med multiple handicap.

Mødrenes oprindelige vision var et hjem til 12 unge, men nu bliver der altså plads til det dobbelte antal.

Blandt de, der læste artiklen med de to mødre fra 2009, var nemlig også repræsentanter fra Fonden Mariehjemmene, der er en privat, uafhængig organisation, som på et humanitært grundlag samarbejder med regioner og kommuner om at anskaffe boliger til mennesker med særlige behov.

De tog kontakt til de initiativrige mødre og tilbød at opføre og kautionere for byggeriet af

den selvejende institution, hvor en milepæl med grundstensnedlæggelsen altså fandt sted Valdemarsdag.

At det kommende bofællesskab skal hedde noget med Marie er der derfor en naturlig forklaring på. At ordet Lykke også skulle indgå i bofællesskabets navn kunne bestyrelsesformanden Susanne Bram forklare med et citat fra langtursejleren Troels Kløvedal, der engang har sagt om lykke: 'Lykken er, når virkelighed og forventning stemmer overens'.

– Med grundstensnedlæggelsen i dag tror man virkelig på vendingen, at 'træerne gror ind i himlen', sagde Jorun Magnussen til Socialpædagogen.

Se billeder fra grundstensnedlæggelsen på Frederiksborg Amtsavis' hjemmeside: sn.dk ■

FØRLØSNING Magnus (tv) og Jonas kan snart se frem til at flytte i egen bolig. Bag dem de stolte mødre Jorun Magnussen og Pia Rønhøj, der har været primus motorer i projektet.

BORDINGPRISEN

Ingen pris men store roser

Socialpædagogen fik ikke prisen, men masser af anerkendelse for artikelserien om tvangsbehandling, da Bordingprisen blev uddelt

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Det er også de journalister! Et ikke usædvanligt udfald, når fx politikere skal forklare, hvorfor der er koks i denne eller hin sag. Sådan noterede Berlingskes chefredaktør sig, da hun på dommerkomiteens vegne uddelte Bordingpriserne i journalist- og mediekategorierne ved den årlige banket på Københavns Rådhus. Bordingprisen er fagbladenes svar på den øvrige presses Cavlingpris.

Socialpædagogen var i år som et af tre fagblade nomineret

til journalistprisen for artikelserien om det store faglige etiske dilemma, der opstår, fordi sundhedsloven kan være livsfarlig for voksne udviklingshæmmede, hjerneskadede eller demente, der ikke selv forstår konsekvensen af at sige nej til lægehjælp.

Men før priserne skulle uddes, rettede Lisbeth Knudsen altså kritik mod dem, der kritiserer medierne så generelt:

– Der synes ligefrem at gå sport i at banke løs på mediernes overfladiskhed, fejl og mangler, dårlig troværdighed og mangel på indsigt. Døden eller et politisk system med mange udfordringer lige nu skal åbenbart have en årsag, og den årsag er blevet medierne, sagde hun – inden hun gik over til at rose fagbladene for at levere høj kvalitet.

Hun og dommerkomiteen havde været ganske privilegerede i arbejdet med at finde frem til de nominerede og de endelige vindere, mente hun:

– Det er faktisk en ganske behagelig måde at dyrke efteruddannelse på – at komme til at stifte bekendtskab med en masse forskellige emner, man ikke har forstand på, en masse forskellige medier, som man måske ikke ser til dagligt og en masse artikler, som man ellers ikke ville have haft lejlighed til at læse, sagde Lisbeth Knudsen.

Et stærkt felt

– I år synes vi, at vi havde et stærkt og konkurrencedygtigt felt på journalistpris-området, sagde hun og præsenterede de tre nominerede. Ud over Socialpædagogen var det Fagbladet 3F for sin artikelserie om de vilkår, som rengøringsarbejdere fra Rumænien lever under, når de arbejder i Danmark, og Ingeniøren for sin afdækning af IC4-skandalen.

Sidstnævnte fik prisen, men selvom det altså ikke blev til en statuette til Socialpædagogen

i denne omgang, var det stor anerkendelse af det arbejde, som især journalisterne Maria Rørbæk og Lone Marie Pedersen har præsteret – og som det fremgår andetsteds i dette blad nu ser ud til at føre til en lovændring efter mange års politisk tøven.

– Artikelserien viser, hvad der kommer ud af en gang i mellem at vende vedtagne dogmer og rutiner på hovedet og stille nogle andre spørgsmål til daglig praksis. Det gør vi alt for sjældent i journalistikken. Det har Socialpædagogen gjort på en engagerende og dybt seriøs måde. Det er et meget vigtigt og kontroversielt spørgsmål at tage fat på, det har skabt stor debat i faglige kredse – og det er godt formidlet, sagde Lisbeth Knudsen.

Hun uddelte også medieprisen, der i år gik til Folkeskolen, der fik prisen for 'forbilledlig stærk og sammenhængende fornyelse af både fagblad og webside'. ■

UDVIKLINGSHÆMMEDE

Mere fokus på synsproblemer

Kontaktpersonerne er afgørende for at opdage synsproblemer hos udviklingshæmmede – ny vejledning viser hvordan

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Mennesker med udviklingshæmning har langt oftere synshandicap eller nedsat syn end resten af befolkningen, men det er kun et fåtal,

der selv kan gøre opmærksom på et begyndende synsproblem, og kontaktpersoner kan nemt overse synsproblemerne.

Derfor er det vigtigt, at kontaktpersonen systematisk sørger for, at synet bliver undersøgt.

Det er filosofien bag pjecen 'Regelmæssig synsundersøgelse af mennesker med udviklingshæmning – Vejledning for kontaktpersoner,' der netop er udkommet i en ny udgave. Den er udgivet af Videnscenter for Handicap, Hjælpe midler og Socialpsykiatri.

Pjecen slår fast, hvornår mennesker med udviklingshæmning som minimum bør få undersøgt synet – både som børn og som voksne. For voksne er det ved 45 år og herefter hvert femte år. Derudover bør personer med Downs Syndrom også få foretaget en synsundersøgelse ved 30-års-alderen.

For børn er der tale om en lang række synsundersøgelser, eksempelvis ved skolestart og skoleslut.

Pjecen beskriver også, hvor undersøgelsen bør foregå – og

det er i de fleste tilfælde hos øjenlægen, der er gratis og ikke kræver henvisning fra egen læge, men derimod tidsbestilling.

Vejledningen giver også gode råd om, hvordan man får specialrådgivning, når der er tale om alvorlig synsnedsettelse, som ikke kan afhjælpes med briller. ■

Pjecen er gratis og kan hentes på www.kortlink.dk/b6hd

PERSONALEPOLITISK EVENT

Der er råd til at blive klogere

Kompetenceudvikling og personalepolitik kan godt følges ad, hvis man tænker sig grundigt om, var et af budskaberne på Personalepolitisk Event, der gav mere plads til konsulentfirmaer end til arbejdsmiljøet

Af Lone Marie Pedersen; lmp@sl.dk

Omkring 3000 kommunalt ansatte fra hele landet fandt den 18. juni vej til Personalepolitisk Event, der afløser tidligere års Personalepolitisk Messe.

Der var brugt godt fem mandeår på at planlægge og afvikle begivenheden, syv ton græs var rullet ud på arealet, så deltagerne kunne gå ubesværet mellem de mange telte.

Og det var ikke kun navnet, der var nyt: Konsulentfirmaerne havde fået en fremtrædende rolle både i programmet og på selve eventen, hvorimod arbejdsmiljøet ikke fyldte så meget i programmet, og organisationernes egne telte, hvor medlemmer fx kan møde andre

fagfæller eller hilse på deres fagforening, var i år afskaffet.

KL og KTO var værterne, og indenfor blev der i de mange sessions fortalt, debatteret og videregivet gode eksempler på kommunale forandringer. Der var fire hovedområder: Kompetenceudvikling. Organisering. Ledelse i en forandringstid. Social kapital og arbejdsglæde. Samarbejde og MED (står for medindflydelse, og er det organ hvor ledelse og medarbejdere mødes).

Kompetenceudvikling i sparetider

Er det i orden at tage et kursus til 50.000 kr., når kollegaen ved siden af lige er blevet sparet væk? Det blev sat på spidsen og diskuteret i sessionen 'Kompetenceudvikling i sparetider'. At dømme efter indlæggene fra lederne i panelet er der ikke råd til at lade være. Det skaber både dygtige og tilfredse medarbejdere. 'Kompetenceudvikling er investering i fremtiden', som en af indlejerne udtrykte det.

Socialpædagogernes formand Benny Andersen påpegede, at det ikke altid er sådan, at kompetenceudvikling er lig med flere penge. Der kan fx på den enkelte arbejdsplads ske

sidemandsoplæring. Men forudsætningen for ordentlig kompetenceudvikling er en grundig planlægning.

– Kompetenceudvikling kan ikke stå alene, men skal altid ses i sammenhæng med kerneopgaven. I sparetider bliver effektivitet sat på dagsordenen, og derfor er det vigtigt, at vi holder blikket fikseret på kompetenceudvikling.

I den socialpædagogiske verden er kvalitet en forudsætning for effektivitet, understregede Benny Andersen og påpegede, at ledelsen spiller en vigtig rolle, når der skal udvikles nye kompetencer i medarbejdergruppen.

– Kompetenceudvikling må ikke blive en 'sidevogn', men skal være en del af den daglige, faglige refleksion.

Samarbejde mellem Socialpædagogerne og KL

Benny Andersen påpegede, at der på hele KTO-området er en aftale om kompetenceudvikling, og i en del overenskomster er der desuden indføjet 'Aftalen om udviklingsplaner'. Det sidste betyder fx, at der skal udarbejdes en skriftlig, individuel udviklingsplan.

– Det giver jo anledning til at tage udgangspunkt i den

enkeltes behov og muligheder for kompetenceløft. Det er en medarbejdersikret rettighed, som også gælder i sparetider.

Han og repræsentanten fra KL fandt hinanden i ønsket om, at der kom mere gang i den individuelle kompetenceudvikling.

Kommunaldirektør i Hedensted Kommune, Jesper Thyrring Møller:

– Jeg synes, vi skal være mindre tålmodige, end vi er i dag. I stedet for 'bare' at se det som kompetenceudvikling, skal man betragte det som kompetenceudvikling for den enkelte.

Den holdning er Benny Andersen helt enig i og var straks klar med en invitation:

– Så skal vi lave partnerskab i forhold til den faglige udvikling.

Den invitation blev godt modtaget af kommunaldirektøren, der kvitterede med et 'det er vi utrolig interesseret i.'

Forud for Personalepolitisk Event var Kommune Crawl afviklet. I løbet af foråret har de kommunale arbejdspladser kunne invitere kollegaer til at dele viden inden for de fire temaer, som også var overskrifterne for Personalepolitisk Event. Omkring 100 arbejdspladser har – ifølge arrangørerne – inviteret kollegaer indenfor. ■

Formanden på facebook

Bliv ven med Benny Andersen

www.facebook.com/forbundsformand

LÆSERBREVE

Generelle udtalelser om døgninstitutioner

Af Louise Løhndorf,
cand.mag. i almen pædagogik
Desværre læser jeg i ny og næ eksperters udtalelser, der på et generelt plan ytrer sig negativt om døgninstitutionen som anbringelsesform, og at familiepleje generelt er bedre for et anbragt barn. Jeg mener, det er et både forfæjlet og u hensigtsmæssigt signal at sende.

Døgninstitutioner bør ikke som udgangspunkt betragtes som en sidste udvej for kommunerne. Man kan og bør efter min mening *ikke* lave en generel vurdering, hvor døgninstitutioner rangeres lavere end plejefamilier.

Derimod bør det være det enkelte barns behov på anbrin-

gelsestidspunktet, der bør veje, og for nogle omsorgssvigtede, tidligt skadede børn eller unge – der desværre i mange tilfælde lever under skadelige forhold i længere tid, end de burde – kan et ophold på en behandlingsinstitution i døgnregi være den bedste løsning.

Det kan der være flere forskellige grunde til, fx at barnet allerede er i fejludvikling, tilknytningsmæssigt ingen tillid har til voksne og derfor i døgn drift har brug for nogle, der har erfaringer med behandlingsarbejde. Der kan være tale om børn, som kun har oplevet svigt på svigt, er følelsesmæssigt skadede og har brug for udredning og pædagogisk-psykologisk behandling. Eller om børn, der ingen sociale kompetencer har fået og ikke kender 'de sociale

spilleregler' i samfundet, hvilket i sig selv kan være en ganske stor opgave for en plejefamilie at varetage.

Det kan endvidere for nogle omsorgssvigtede børn være angstprovokerende med den tæthed, der eksisterer i en plejefamilie, og som plejefamilien måske også forventer sig af barnet, men som det slet ikke har erfaringer med. Her kan et observations- og behandlingsophold være med til at forebygge endnu et svigt i barnets liv – at blive opgivet af en plejefamilie – idet en udredning kan danne grundlag for en holdbar anbringelse.

Men når eksperter på området går ud med generelle negative holdninger til begrebet 'døgninstitution' kan det desværre risikere at danne grundlag for en generel negativ holdning til stederne, når kommunerne anbringer et barn.

Jeg mener, at vi som samfund bør gøre alt for at sikre os, at det faglige niveau på institutionerne er højt og underlagt kvalitets sikring i form af bl.a. dokumentation, faglighed, veluddannet personale og ledere og jævnlige tilsyn, fremfor at så tvivl om *berettigelsen* af institutioner for døgnanbragte børn og unge. ■

Fejlagtige oplysninger om Sønderborg

Af Jørgen Jørgensen (SF)
Der har i Socialpædagogen nr. 10/2012 været bragt en kritisk artikel om STU i Sønderborg Kommune på side 4: 'De svageste unge kan komme i klemme'. Fagbladet har skrevet en artikel, som er fremført af en forælder til en STU elev.

Som formand for socialudvalget i Sønderborg Kommune kunne jeg godt have ønsket mig at være hørt om de anklager, der fremføres mod vores STU i artiklen. Hverken jeg eller min forvaltning er blevet spurgt om fakta i forhold til artiklen, og jeg

vil hermed gerne korrigere nogle af de generelle forhold, der er beskrevet i artiklen, som ikke er korrekte, og som giver et forkert indtryk af, hvordan STU i Sønderborg fungerer. Da jeg ikke kan kommentere på enkeltsager, er de korrektioner, jeg beskriver, overordnede og gælder for hele STU-tilbuddet.

Det er korrekt, at der har været behandlet klagesager i 2011 i forhold til de visiterede STU-tilbud. Sønderborg Kommune har ved fornyet sagsbehandling bevillet et andet tilbud end det først bevilgede, ud fra en konkret og individuel vurdering. Baggrunden herfor var, at vejledningen, der var blevet givet, gav anledning til, at forældrene havde en berettiget forventning om et andet STU-tilbud.

Der har været tilbudt og afholdt dialogmøder med forældre, som har klaget.

De beløb, der nævnes i artiklen, er ikke korrekte, da det ikke er de faktiske forhold, der indgår i den nævnte prisberegning. De beløb, der nævnes i artiklen, er således ikke sammenlignelige.

Sønderborg Kommunes STU-tilbud er et meget bredt tilbud, hvor der i særdeleshed er fokus på individuelle tilbud. Der er ikke alene fokus på dansk og matematik, men derimod tilrettelægges uddannelses tilbud ud fra, hvad den enkelte elev har behov for jf. elevens uddannelsesplan.

Sønderborg Kommune har fire forskellige STU-uddannelsessteder/skoler. Et af tilbudene har fokus på boglige fag fx dansk og matematik for de elever der kan rumme dette, og de øvrige tre STU-tilbud har mulighed for at tilbyde netop det den enkelte elev ønsker og har behov for, jf. deres uddannelsesplan, fx med fokus på praktisk og værkstedspræget undervisning. En netop gennemført evaluering blandt elever, pårørende og lærere i STU viste høj grad af tilfredshed med STU Sønderborg. ■

ÆNDRET DEADLINE

På grund af sommerferien er deadline for læserbreve til Socialpædagogen nr. 15/2012 rykket til den 11. juli. Bladet udkommer den 3. august.

FAGLIGE NETVÆRK

Arbejder du inden for særlige arbejdsområder, har du mulighed for at blive medlem af et landsdækkende fagligt netværk.

Netværkene har som hovedmål at udvikle faglighed og fagets kvalitet på disse særlige socialpædagogiske arbejdsområder.

Læs mere og meld dig ind i DIT netværk på www.sl.dk/netværk

TVANGSBEHANDLING

Sundhedsudvalg parat til lovændring

Folketingets sundhedsudvalg åbner op for en lovændring, der i særlige situationer gør det muligt at tvangsbehandle mennesker, der i dag ikke får lægebehandling, fordi de modsætter sig uden at forstå konsekvensen

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Udviklingshæmmede Frank døde for knap to år siden af en lungebetændelse, som blev opdaget alt for sent. Årsag: Frank sagde nej til at få taget en blodprøve. For nylig stod hans mor, Mona Jensen, frem med historien:

– Frank kunne ikke forstå, hvad sådan en blodprøve kunne betyde for hans helbred. Blodprøven kunne have vist, at han havde bakterier i blodet. Og de kunne have sat ind med en meget tidligere behandling, der sandsynligvis kunne have reddet Frank, sagde hun til Radioavisen.

Nu åbner Folketingets sundhedsudvalg op for en lovændring, der i fremtiden gør det muligt at forhindre lignende dødsfald ved i særlige situationer at tillade tvang.

De Konservatives sundhedsordfører Benedikte Kiær siger:

– Vi er enige om, at det er et område, hvor der er behov for nogle justeringer – og at det er et område fyldt med dilemmaer. Og så håber jeg, at vi kan finde en fælles løsning på tværs af partiskel.

Som Socialpædagogen tidligere har skrevet, var sundhedsministeren allerede før jul åben for en lovændring, men siden januar har hun ventet på en tilbagemelding fra sundhedsordførerne, der gerne ville diskutere det komplekse spørgsmål i folketingsgrupperne – en tilbagemelding der altså nu er kommet i form af grønt lys til at gå videre med et konkret lovforslag.

Lovslaget bliver efter planen fremsat efter sommerferien.

Plejetestamente

I lighed med sundhedsministeren og flere andre sundhedsordførere lægger Benedikte Kiær vægt på at finde en balance, så man på den ene side sikrer, at fx udviklingshæmmede får den nødvendige omsorg – og på den

anden side undgår, at selvbestemmelsen krænkes unødigt.

– Mit store fokusområde er, at tvang endelig ikke må være den første løsning. Man må ikke tænke: Yes, det er det nemmeste. Det er det, vi gør.

Når det gælder demens, der jo udvikles over tid, lægger Benedikte Kiær vægt på at undersøge mulighederne for plejetestamenter, hvor man selv kan tage stilling, før demensen for alvor slår igennem.

Socialpædagogerne har sammen med blandt andre LEV og Lægeforeningen gjort en aktiv indsats for at ændre loven – bl.a. med en fælles opfordring og et fælles møde med sundhedsministeren. ■

Læs mere om tvangsbehandling på socialpaedagogen.dk/tema

ANBEFALINGER

Minister vil forhindre overgreb på børn

Hvordan kan tragiske sager som Tøndersagen og Brønderslevsagen forhindres? Det har et ekspertpanel nu givet ministeren 39 anbefalinger til

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Reglerne vedrørende samvær for anbragte børn skal gøres tydeligere, sådan at børn, der er anbragt på grund af mistanke om overgreb i hjemmet ikke kommer på uovervåget samvær.

Alle kommuner bør tilknyttes et børnehus, hvor der kan

opbygges ekspertise i samtaler med børn udsat for overgreb.

Der skal være obligatoriske tværfaglige forløb omkring de udsatte børn og unge på lærer-, pædagog-, socialrådgiveruddannelsen, og relevante sundhedsfaglige uddannelser som led i en national kompetenceplan.

Sådan lyder tre af de 39 anbefalinger, som et ekspertpanel bestående af jurister og fagfolk med praksiserfaring netop har afleveret til socialministeren. Panelet har fået bistand af en følgegruppe med Socialpædagogerne og en række andre organisationer. Målet er at stoppe vanrøgt og overgreb på børn.

Social- og integrationsminister Karen Hækkerup siger:

– Der er ingen tvivl om, at indsatsen for udsatte børn skal forbedres. Det viser de mange forfærdelige sager om overgreb og massivt omsorgssvigt med al tydelighed. Jeg arbejder nu videre med ekspertpanelets anbefalinger til, hvordan vi fremover kan undgå lignende sager.

Det lange seje træk

I rapporten med anbefalingerne understreger ekspertpanelet, at der ikke findes én enkel, hurtig løsning:

‘Det handler i stedet om det lange, seje træk i forhold til at hæve kvaliteten af indsatsen generelt – men med særlig opmærksomhed på hurtig

reaktion ved mistanke om vold eller overgreb mod børn’, hedder det.

Derfor anbefaler ekspertpanelet da også, at alle kommuner etablerer en central, systematisk behandling af alle underretninger – og at alle kommuner får klare procedure for, hvordan de vil håndtere underretninger og sager om overgreb.

Socialministeren vil fremlægge sit udspil til, hvordan der konkret skal følges op på panelets anbefalinger, samtidig med at regeringen fremlægger sit finanslovsforslag for 2013. ■

Læs ‘Rapport fra ekspertpanel om overgreb mod børn’ på www.kortlink.dk/b72y

FORLIG

Konflikt i forbundet slut

HK og Socialpædagogerne indgår forlig om ny overenskomst

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Efter godt 14 dages strejke blandt forbundets 144 HK-ansatte – og 14 måneder efter den gamle overenskomsts udløb – indgik Socialpædagogerne og HK den 27. juni forlig om

en ny fireårig overenskomst, der gælder frem til 31. marts 2015.

HK'erne var gået i konflikt efter en sammenbrud i forhandlingerne, da der ikke kunne opnås enighed om en ny overenskomst.

Det indgåede forlig indebærer, at den ugentlige arbejdstid øges med to timer, der kompenseres fuldt ud. Rammen for hele perioden er KTO-forliget – den nuværende frem til 31. marts næste år og den nye KTO-ramme for resten af perioden.

Efter deadline skal forliget til urafstemning blandt de HK-ansatte – men begge parter udtrykker tilfredshed med resultatet:

– Jeg er glad for, at det lykkedes. Vi har fået vores hovedkrav igennem om en 37 timers arbejdsuge, vi har fået en fireårig overenskomst, og vi har lavet det inden for den økonomiske ramme, som vi har meldt ud, siger forbundsformand Benny Andersen.

På HK-siden er medarbejdere og forbund tilfredse med forliget

– men skuffede over, at det tog så lang tid at få en ny overenskomst:

– Vi ved godt, at krisen kradser, men vi ønsker blot, at vi behandles på samme vilkår som resten af arbejdsstyrken. Derfor har vi ikke set anden udvej end at nedlægge arbejdet. Og strejken kunne betale sig, vi fik vores krav igennem om fuld betaling for øget arbejdstid samt en lønudvikling der følger det øvrige arbejdsmarked, siger TR'erne Lene Halberg og Marianne Fribæk. ■

KREDSNYT & KALENDER

LILLEBÆLT

Ændrede åbningstider for faglig afdeling

Sommeren 2012

Ugerne 27 til 30 kl. 9.30-12.30. Kredskontoret ændrer åbning- og telefonitider i pågældende uger. Ændringerne omfatter sekretariatet og faglig afdeling – dog ikke a-kassen.

Kredsgeneralforsamling

17. september

Lillebæltshallerne, Middelfart. Mere information følger på sl.dk/lillebaelt samt nyhedsbrev.

NORDJYLLAND

Sommertid i Nordjylland

Faglig afdeling holder åbent alle hverdage kl. 09-12 i uge 28 til 32 (inkl.) I dette tidsrum er der åbent for telefoniske og personlige henvendelser. Der kan laves aftaler om personlige møder udenfor åbningstiden.

Sommertur: Fur rundt med busguide

25. august kl. 9.00 – 22.00

Mødested: Viren 14, 9310 Vodskov. Fur – et roligt og uspoleret samfund med en spændende og særpræget natur og med rige muligheder for at gøre dine egne fossil-fund. Pris: Voksen: 125 kr. Børn under 12 år: 50

kr. Se hele opslaget på www.sl.dk/nordjylland Tilmelding senest den 9. august, med oplysning om navn og cpr. nr., samt alder på børn til Socialpædagogerne Nordjylland, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby tlf. 7248 6100 eller e-mail: nordjylland@sl.dk

STORKØBENHAVN

Byvandring i København

25. september kl. 10.30

Mødested: Kongens Bryghus på Søren Kirkegårds Plads. Sammen med Allan Mylius går vi rundt i bl.a. 'minefeltet', ser og hører om Christian IV's byggerier. Vi slutter ved Kongens Have. 14.15 bliver der serveret en 'apoteker-sandwich' i Det lille Apotek. Pris: 150 kr. for medlemmer, 250 kr. for ikke medlemmer. Tilmeldings-/betalingsfrist 14. september på kontonr. 2191 0567405745, tlf. 2489 1061 – efter først til mølle-princippet.

Seniorsektionen

Fra 55 år er du velkommen til at deltage i seniorernes arrangementer.

STORSTRØM

Københavnertur for seniorerne

30. august

Tur til København, hvor vi skal se arbejdermuseet. På arbejdermuseet er der mulighed for køb af mad og drikkevarer. Der er også mulighed

for at indtage medbragt madpakke. Herefter stiger vi på en turboat. Mens vi sejler rundt underholdes vi af god jazzmusik. Seniorsektionen tager drikkevarer med til turen. Til sidst finder vi et sted hvor vi kan spise sammen. Man må gerne tage en ledsager med. Turen foregår i bus, øvrige udgifter afholdes af deltagerne. Deltagere, der ikke er seniorer eller medlem skal betale 100 kr. for transporten. Opsamling starter kl. 8. Opsamlingssteder vil blive udmeldt efter tilmelding. Forventet hjemkomst senest kl. 22. Tilmelding til formand Else Karlsson, 2164 9540, else.karlsson@mail.dk, senest 10. august.

Regler og lovgivning på voksenhandicapområdet

12. september kl. 13.00 – 16.00

Kredskontoret, Kæpgårdsvej 2 C, 4840 Nr. Alslev. Karen Elmegård, der underviser socialrådgivere på Metropol, gennemgår relevante bestemmelser for området. Karen har stor erfaring på området og der vil være mulighed for at få afklaret spørgsmål fra den pædagogiske hverdag. Tilmelding senest den 4. september til storstroem@sl.dk

Cafémøder for familieplejere i Guldborgsund

Kredskontoret, Kæpgårdsvej 2C, 4840 Nr. Alslev. Vi mødes den første tirsdag i hver måned kl. 9.30 – 12.30. Kom og vær med, der er ingen til-

melding. Vi skifter mellem planlagte og åbne dagsordener. Se mere på www.sl.dk/storstroem under fanbladet familieplejere, familieplejernetværk Guldborgsund. Kontant evt. Palte B. Petersen: 2762 8263 / palle.birk.petersen@mail.dk eller Ulla Jannas: 5125 2360 / ujanasa@privat.dk

ØSTJYLLAND

Cafémøde for familieplejere

28. august 09.30 – 12.30

Kulturhuset Skanderborg, Parkvej 10, 8660 Skanderborg. På mødet vil der være en time med spørgsmål til fagforeningen, en time med kollegial sparring og på nogle møder et indslag 'udefra', som kan give anledning til ny viden og dialog. Tilmelding senest 21. august til ostjylland@sl.dk

Udflugt til Nationalpark Mols Bjerge

19. september

Seniorlauget inviterer medlemmerne på udflugt til Mols Bjerge med frokost, foredrag ved naturvejleder/biolog Jens Reddersen samt eftermiddagskaffe på Kalø Slotskro. Afgang fra Skanderborg Banegård kl. 09.40, Musikhuset i Aarhus kl. 10.15 og Kulturhuset i Randers kl. 11.00. Betaling 200 kr. til reg. 9541, konto 1920103, mærket 'Mols'. Tilmelding senest den 31. august til Formand Flemming Simonsen, tlf. 8657 2454 eller mail flemmingogbirgit@hotmail.com

BØGER

Redigeret af Lone Marie Pedersen

Opsøgende gadeplansarbejde blandt unge

Af Ruth Borrits og Hans-Erik Rasmussen
Opsøgende socialt arbejde har potentiale til at yde en væsentlig forebyggende indsats blandt de allermost udsatte unge i Danmark. Der foregår opsøgende socialt arbejde de fleste steder i verden. I denne håndbog er der inspiration, konkrete forslag og metoder til, hvordan opsøgende socialt arbejde med unge kan planlægges og udføres. Der er også inspiration til, hvordan det kan lade

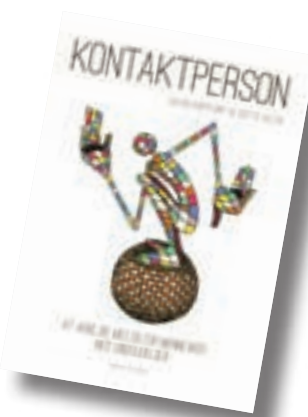
sig gøre at overkomme de vanskelige dilemmaer, der knytter sig til arbejdet med børn og unge, der opholder sig i gaderne. Desuden præsenteres relevante teorier, begreber og perspektiver på de unges livssituation og på det sociale arbejdes vilkår. Håndbogen er primært udarbejdet som inspiration til opsøgende medarbejdere. Men den henvender sig også til ungerådgivere, boligsocialt medarbejdere, klubmedarbejdere og sagsbehandlere. Endelig er håndbogen velegnet i undervisningen på især pædagog- og socialrådgiveruddannelserne.

Udgivet på Hans Reitzels Forlag 315 sider. 298 kr.

Kontaktperson

Af Solveig Roepstorff og Lisette Valter
Kontaktperson er en håndbog til nuværende og kommende kontaktpersoner i socialpsykiatrien og til deres ledere, undervisere og supervisere. Den er oplagt som lærebog på uddannelsesinstitutioner inden for det sociale, sundhedsfaglige og pædagogiske område, skriver forlaget. Som kontaktperson træder man ind i en verden, der på utallige måder centrerer sig om menneskelig eksistens. Man træder ind i et job, der på en gang er komplekst, udfordrende og meget betydningsfuldt. Det er et job, som kræver refleksion og meget betydningsfuldt. Det er et job, som kræver refleksion over egen faglighed og metoder, skriver forfatterne. Bogen er bygget op både med historier fra praksis og forskellige teorier, og den koncentrerer sig om at behandle syv aspekter af kontaktpersonarbejdet: Hverdagens små og store samtaler. Mikrohandlinger – at have øje for det store i det små. At genforbinde sig med verden. Afhængighed – at bruge eller at misbruge. Dokumentation af det pædagogiske arbejde. Dilemmaer. At passe på sig selv.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 272 sider. 275 kr.

Egentlig altid mest levende

Af Arnhild Lauveng.
Da Norske Arnhild Lauvengs forrige bog 'Unyttig som en rose' (2009) udkom, bragte Socialpædagogen under overskriften 'Arnhild, hende den skizofrene' (Socialpædagogen nr. 4, 19. februar 2009) et interview med forfatteren. Efter mange års invaliditet på grund af sin psykiske sygdom lykkedes det Arnhild Lauveng at fuldføre en psykologuddannelse og hun er i

dag ph.d. studerende. Arnhild Lauveng skriver med udgangspunkt i egne erfaringer både som psykolog og fra de 10 år, hvor hun var indlagt med diagnosen skizofreni. 'Egentlig altid mest levende' handler om unge og psykiske sygdomme. I første del beskrives 13 unge med forskellige psykiske problemer og diagnoser. Fortællingerne er realistiske og forståelige. Bogens andel del indeholder informationer om bl.a. psykiske sygdomme, brug af diagnoser, informationer om tavshedspligt, diagnoser og indlæggelser. Der er også en række adresser på patientforeninger med særlige tilbud til unge.

Udkommet på Akademisk forlag. 336 sider. 329 kr.

At skabe en professionel

Af Margaretha Järvin og Nanna Mik-Meyer
Antologien 'At skabe en professionel' fokuserer på den professionelle institutionelle identitet og undersøger det arbejde, der i dag foregår i forskellige velfærdsorganisationer. Hvilke rammer og idealer sætter velfærdsstaten for de professionelle arbejder, og hvordan påvirker disse arbejdet med borgerne og de professionelle selvforståelse? Bogen præsenterer en række analyser af de mange paradokser i det daglige arbejde, som de professionelle beretter om, når de bliver sat til at implementere den lovgivning og videreføre de normer, som velfærdsstaten hylder. Bogen er en pendant til den 'At skabe en klient', hvor fokus er på velfærdssamfundets klientgørelse af borgeren. Antologien henvender sig til studerende på professionsuddannelserne og ved en række universitetsuddannelser, til velfærdsforskere og praktikere, der arbejder med borgere i velfærdsstatens forskellige sektorer.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 232 sider. 270 kr.

Kommunefolket og den gode gerning

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til redaktionen@sl.dk

Deadline for læserbreve til nr. 15/12 er onsdag den 11. juli kl. 12.00.

Hvorfor er det så svært at hjælpe Sofia? Hvorfor kan 'kommunefolket' ikke handle? Hvorfor er vores samlede kompetencer ikke i stand til at hive hende væk fra afgrunden? Har vi nogle helt forkerte forventninger til hinanden?

Af Titti Artmann Andersen

Jeg er frustreret. Lorte fuck kommune. Mødet på kommunen er afsluttet og jeg går derfra med tunge skridt og en følelse af at have ramt panden mod muren. Følelsen af at der er nogen som ikke gør deres arbejde sidder dybt i mig.

Nu sidder jeg på cafe og prøver at få mit blodtryk til at falde med en cafe latte, mens jeg tænker; hvor mange gange skal man egentlig ramme bunden, før man kan få hjælp i vores velfærdssamfund? Det er tydeligvis ikke nok at havde haft en turbulent opvækst med en alkoholiseret, prostitueret mor. En fraværende og følelsesmæssig afstumpet far der ser klubben som sin familie. En barndom, der har været præget af skænderier, knubs og dybe ar på sjælen. Placeret på behandlingshjem som teenager, men blev hjemsendt efter massivt

hash- og alkoholforbrug og samarbejdsproblemer. Kunne ikke drage nytte af behandlingen, står der i papirerne. Et ungdomsliv, der fortsætter med svigt og selvmordsforsøg.

Døren til cafeen går op. Sorte lange støvler med høje hæle. Mønstrede neonfarvede gamachebukser. En sort bluse med en sort dunjakke over. Et yndigt ansigt med sortmalet øjne og rødt hår, der er klippet i en kort, asymmetrisk frisure. Hun dumper ned på stolen over for mig, smiler til mig, men jeg kan se at smilet ikke når øjnene. Skål, siger hun og løfter den store cola, jeg har sat til hende.

19 år, hjemløs, psykiske problemer, hash og alkohol som hjælpemiddel til at holde livet ud. Hvor meget kan et menneske holde til, før det går til grunde, når jeg at tænke før Sofia afbryder mine tanker.

Ramt ved siden af

Jeg kom ind i Sofias liv for snart et år siden, lige da hun var blevet smidt på gaden. Ansat som pædagogisk støtte-kontaktperson fire timer om ugen. Timer, som bliver brugt på samtaler, omsorg og andre ting, som for eksempel møder på kommunen.

Jeg måtte tidligt i forløbet erkende, at mange af Sofias problemer lå uden for mit råderum. Jeg måtte sande, at min kernekompetence ikke slog til.

Jeg kan ikke skaffe Sofia en lejlighed, stabil økonomi,

uddannelse, psykiatrisk hjælp og hjælp til hendes misbrug. Jeg kan motivere, støtte, give omsorg og ikke mindst hjælpe Sofia med kontakt til de mennesker som kan hjælpe hende. Troede jeg.

Men min forudfattede forståelse af, hvad 'kommunefolket' kunne og tidsperspektivet i det, kunne ikke have ramt mere ved siden af. Jeg havde en forventning om, at de ville og kunne hjælpe så ungt og nødstedt et menneske, men sådan fungerer det desværre sjældent i praksis.

'Kommunefolket' er socialrådgivere der er ansat ved kommunen, som forvaltningsmyndighed med beføjelser, der kan åbne porten til Himmeriget, og jeg er afhængig af, om de vil tage nøglen frem, for den beføjelse har jeg ikke som pædagog.

Vi taber hende

Jeg har erfaret at der er mange professionelle indblandet i Sofias sag. Og de kan med hver deres profession og specialiserede faglige viden, hvis samarbejdet fungerer, bidrage til et nuanceret løsningsforslag. Men hvis det tværprofessionelle samarbejde ikke fungerer, er det min erfaring, at borgeren står tilbage som den store taber.

I Sofias tilfælde synes samarbejdet ikke at fungere. En socialrådgiver fra et herberg i København siger i et interview, at en af grundene til, at samarbejdet fungerer på herberget, er,

at alle samarbejdspartnere sidder med et indgående kendskab til borgeren.

Men det kan godt virke som en stor udfordring, at alle skal have et indgående kendskab til hver enkelt sag, selvom det er ønskværdigt. Hvis alle sidder spredt for alle vinde med hver deres holdning til, hvad der skal gøres, og i særdeleshed, hvad der ikke kan lade sig gøre, ja, så kan det være svært at få dem til at se det, som jeg ser, og gøre det, som jeg finder nødvendigt.

At få dem til at handle, for ellers taber vi denne unge pige ned i afgrundens dyb. Stofferne. Kriminaliteten. Og endnu et svigt kan skrives på listen.

Relation eller sag?

Jeg er ufrivillig ejer af en frustration. En frustration, som går på, at jeg igennem min tid med Sofia har fået et indgående kendskab til hende og fået opbygget en relation. En relation og et kendskab, som man ikke kan læse sig til ved at åbne Sofias sagsmappe på kommunen.

Jeg har investeret mig personligt i Sofia, og det irriterer mig grænseløst, at 'kommunefolkene' ikke kan se det potentiale, Sofia besidder, og den hjælp, som hun behøver, og som kun de kan give hende.

I 'kommunefolkets' arbejdsopgave ligger der en anden faglig opgave som myndighedspersoner. De yder omsorg ved at sørge for, at menneskets rettigheder bliver overholdt, og har på den måde ikke samme mulighed som pædagogen for at se på hele mennesket bag sagsnummeret og få en personlig længerevarende relation. De klapper bare sagsmappen sammen og når den lægges ned i chartekskabets dyb er Sofia dernede, indtil der igen om nogle måneder er møde, og der bliver åbnet for mappen.

Jeg har investeret mig personligt i Sofia, og det irriterer mig grænseløst, at 'kommunefolkene' ikke kan se det potentiale, Sofia besidder, og den hjælp, som hun behøver, og som kun de kan give hende

Dømt med urette

Jeg har bittert erfaret, at det kan være svært at få det tværprofessionelle samarbejde til at fungere. En pædagog fra et herberg i København fortæller: 'De steder, hvor jeg synes, at samarbejdet fungerer mindre godt, bunder det i, at man ikke rigtig ved, hvad de andre forventer, eller hvad de andre kan tilbyde. Man har nogle forventninger til, hvad de andre kan, og hvad de tilbyder, der ofte er i modstrid med, hvad de rent faktisk tilbyder og kan gøre. Jeg tror, at det er dér, at rigtig mange konflikter i det tværprofessionelle samarbejde opstår. De gange, hvor man ikke får forventningsafstemt, kan man sidde tilbage med sådan en forståelse af og afventen på, at nogen gør noget, som de ikke engang ved, at de skal gøre.'

Så er der en klokke, der ringer indvendigt. I min verden kan det da ikke være så svært at finde en lejlighed til Sofia, så hun kan blive fri for at skulle give seksuelle ydelser for at låne sofaen rundt omkring for at få ly for natten.

Klokken ringer skingert og stopper først, da jeg erkender, at jeg i grunden ikke ved meget om 'kommunefolkets' arbejde. Jeg har dømt dem med urette. Så snart jeg ikke fik mine forventninger indfriet – forventninger, som er udsprunget af mine forudfattede forståelse af 'kommunefolket' – så dømt jeg, og jeg dømt hårdt. Men på ærlig-

hedens vej så ved jeg ikke, hvilke muligheder de har for at hjælpe min Sofia blandt mange Sofia'er. Væk fra afgrundens dyb og et liv uden et aktivt sagsnummer.

Sagen i egen hånd

Den lange vej til kommunen. Vi sidder i tavshed og lytter til mumlen ved de andre borde. Drikker vores cafe latte og cola. Jeg føler, jeg har fejlet, og ved ikke, hvad jeg skal sige. Værsgo, tilbage til gaden og det kaotiske liv. Stadig ikke udsigt til hjælp til en bolig fra 'kommunefolket'. Sofia siger, at hun er træt af, at ingen vil hjælpe hende. Hun fortæller, at hun har en veninde, som har sin gang på et bordel, og hun har fået af vide, at hun sagtens kan komme ind der og få arbejde. Så nu ser hun ingen anden vej end at tage sagen i egen hånd og sælge sig selv. For at skaffe penge til indskud til en lejlighed og til første måneds husleje. Endnu et skridt mod afgrundens dyb. Prostitution.

Et nyt møde med 'kommunefolket' er min plan, det er min selvforståelse, at jeg har et ansvar for at få det her til at lykkes. Række en hånd ud til Sofia, men jeg kan ikke gøre det alene, jeg må have 'kommunefolket' over på min side. Må have det tværprofessionelle samarbejde til at fungere.

Det er blevet klart for mig, at når man vælger at arbejde med udsatte grupper, kan man ikke

komme uden om tværfagligt samarbejde. Et samarbejde der bygger på en fælles forståelse af, at sociale problemer er komplekse, hvilket i vores samfund kræver, at flere professioner inddrages, for at der skal kunne findes holdbare og nuanceret løsninger.

Det gode samarbejde

Jeg må tilbage på kommunen, så vi kan få afstemt vores forventninger og roller til hinanden. Prøve at få alle samlet, så vi kan få en fælles forståelse af problemet. Igennem et samarbejde, hvor vi bruger hinandens kompetencer, tror jeg på, at vi vil kunne hjælpe Sofia.

Over for mig sidder en ung pige og drikker resten af sin cola. I mine øjne burde hendes liv handle om milkshake, shoppetur og selvrealisering. Men for Sofia handler hver dag om overlevelse, om at bevare selvrespekten og at holde sig fra afgrundens dyb.

Vi tager vores overtøj på og går ud på gaden. Jeg giver hende et kram og vinker farvel. Står tilbage med en følelse af utilstrækkelighed. Hvorfor skal livet byde på så meget modstand for nogle mennesker?

Hvis missionen om Sofias gode liv skal lykkes, så er man nød til at kende til hinandens kernefaglighed og lægge en fælles plan for, hvor man skal arbejde sig hen. Min kernekompetence slår ikke til, så jeg kan komme rundt om alle Sofias komplekse problematikker. Så det tværprofessionelle samarbejde er nødvendigt. Samarbejdet er, når det virker, ikke et onde, men tværtimod et gode. ■

Titti Artmann Andersen arbejder som fængselsbetjent, er ansat som mentor og er samtidig i gang med merituddannelsen på Pædagoguddannelsen Sydhavn.

VEJEN TIL FORHANDLING Nyligt afdøde Arne Gad Johansen, medlem af SL's forretningsudvalg, ankommer til forligsinstitutionen, hvor han og de øvrige forhandlere blev mødt med rød løber og SL-aktivister forklædt som arbejdsgivere, der ville vise vejen til forhandling.

Socialpædagogerne tæt på konflikt

I maj 1983 blev konflikten bogstavelig talt afværget i sidste time

Af Kurt Ladefoged, kl@sl.dk

Det var en smuk forårsdag den 17. maj 1983, da forhandlerne fra SL og Amtsrådsforeningen sidst på eftermiddagen mødte op i forligsinstitutionen. Det var ikke lykkedes at blive enige om en overenskomst, selv om der var blevet forhandlet siden februar. Derfor havde SL varslet konflikt i udvalgte amter med ikrafttræden ved midnat.

Et stridsspørgsmål var arbejdstidsreglerne, som arbejdsgiverne ville ændre, så der kunne planlægges en daglig arbejdstid ned til tre timer og helt op til 10 timer. Noget, SL ikke ville gå med til.

Ude på institutionerne sad man parate ved telefonen, klar til at gå i strejke. Kort før midnat kunne forligskvinden imidlertid meddele, at hun agtede at fremsætte mæglingforslag i løbet af natten. Hermed kunne konflikten afblæses.

SL kunne notere sig en lille sejr, idet de eksisterende arbejdstidsregler ifølge mæglingforslaget skulle bevares. Og dermed kunne SL's hovedbestyrelse også anbefale det over for medlemmerne, der valgte at stemme ja ved urafstemning. ■

Vi har været i fotoarkivet og viser glimt fra Socialpædagogerne historie med billeder fra dengang...